

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnitva št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
Istoliop, peti-vrsta
maloglasni po 130
in 2D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem
naročilu popusti
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneva po prezniku

Katoliki-poslanci v Parizu

(Od našega stalnega pariškega poročevalca.)

Vaš dopisnik je te dni imel priliko govoriti z nekaterimi predstavniki katolikov ter se z njimi razgovarjati o ulogi, ki jo bodo imeli katoliški poslanci v novem državnem zboru. Pripomnili bi, da v Franciji ne obstoja katoliška politična stranka, kakor je recimo pri nas ali v Avstriji ali v Nemčiji (akoravno bi se te stranke branile, če bi jim kdo rekel, da so katoliške politične stranke), temvež so katoliški poslanci pomešani po raznih političnih skupinah, od skrajne desnice konservativcev ali rojalistov do levece — saj je rajni abbé Lemire pripadal celo radikalno-socialistični skupini! Če hočemo torej govoriti o katoliških poslancih, se mora poznati svetovno naziranje vsakega posameznika. Le redkokdaj se nudi prilika, da se katoličani, oziroma oni poslanci, ki svojo vero izpolnjujejo ter jo branijo, pokažejo v parlamentu kot enotna skupina, kot se je zgodilo v predzadnjem parlamentu, ko se je glasovalo za obnovljenje diplomatskih odnosov med Francijo in med Vatikanom in ko se je sprejel zakon, ki je dovolil nekaterim kongregacijam, da se vrnejo v Francijo ter otvorijo svoje noviciate.

Statističnih podatkov o moči katoliško mislečih poslancev danes še ni mogoče dati. Volitve so izločile nekaj zelo dobrih in pogumnih poslancev, a poklicale zopet mnoge, ki so bili izločeni iz državnega zbora radikalno-socialističnega bloka. Katoliški odsek društva za Zvezo narodov je pred volitvami poslal na vse kandidate vprašalno polo, v kateri jih je prosil, naj se izjavijo o dveh važnih točkah: o stališču napram mirovnim poskusom Zveze narodov in stališču napram velikim socialnim reformam v smislu Leonove enciklike Rerum Novarum.

Katoliški odsek društva za Zvezo narodov je mislil, da bo po teh izjavah, ki se tičejo eminentno katoliških principov v mednarodni politiki in na socialnem polju, mogel približno izračunati, koliko aktivnih zastopnikov bo štel frakcijski katolicizem v novem državnem zboru. Do sedaj je došlo 161 odgovorov, ki so vsi afirmativni ter torej sprejemajo katoliške nauke o miru in o socialni pravi. Iz tega se lahko sklepa, da šteje parlament nad 150 katoliških poslancev, na katere se vedno lahko računa, kadarkoli bodo prišli na dnevni red verski interesi.

A to število še ni popolno. Zalibog so zmerne stranke, in sicer konservativna-rojalistična ter skupina Marin osobito v vprašanih narodnosti včasih malo šovinistične. Med njimi, med rojalisti in med Marin-ovo republikansko zvezo, je večina dobromislečih katoličanov, od kojih pa mnogi na vprašalno polo niso hoteli ali niso mogli odgovoriti pritrjevalno, ker glede mirovne akcije Zveze narodov niso mnenja, katerega zastopa »Katoliški odsek društva za Zvezo narodov«. Za konservativce velja še poseben položaj, v katerem se nahajajo vsled interdiktov, s katerim jih je Vatikan udaril, ker se nočejo ukloniti papeževim zahtevam v vprašanju Action Française. Ako izvzamemo torej vprašanje nacionalizma, na katerem desničarske stranke malo preveč trpijo ter tako nekoliko ovirajo pot krščanskim idejam o miru in spravi med narodi, lahko trdimo, da ima desnica veliko večino, ki bo v drugih vprašanjih, ki bi bila važna za obstoj katoliške cerkve v Franciji, trdno stala na braniku. Mnogo je dobrih katoličanov tudi v strankah, ki nosijo ime sredine. Oni so se jim ali se jim še bodo pridružili, osobito zato, ker zastopajo na socialnem polju bolj radikalna mnenja.

Potemtakem bi se morebiti smela podati številka 225 kot ona, ki približno odgovarja resnici, ako se vprašamo po številu katoličanov v novem parlamentu.

Francoski katolici pa žalibog nimajo nobenega izrazitega parlamentarca.

L'abbé Bergey, ki je v prošlem parlamentu toliko obljubljal, se je izkazal za velikega govornika med ljudstvom, a ni pokazal zmožnosti, da bi potegnil nase državni zbor. Očita se mu pomanjkanje organizatoričnih zmožnosti.

Duval-Arnauld, znani branitelj krščanskih načel, je kot oseba povsod spoštovan poslanec, a tudi njemu manjka organizatorična sila. Chapetier de Ribes je velik govornik, neustrašen in značajan katolik, ki je v zadnjem parlamentu večkrat vehementno napadel laične zakone, a je, ko je bila debata izčrpana, zopet izgubil v masi. Alzačani so zanesli nekoliko več organizatoričnega čuta v katoliške vrste, a žalibog se

Delna spopolnitev vlade?

r Belgrad, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Prvi podpredsednik NRS g. Aca Stanojevič je danes dopoldne imel sestanek z vladnim predsednikom g. Vukičevićem v vladnem predsedništvu. Sestanek obeh prvakov NRS je trajal skoro tri ure. Zvedeli smo od merodajne strani, da je na tem sestanku prišlo do popolnega soglasja v vseh vprašanih, ki so na dnevnem redu, predvsem pa v vprašanju NRS. G. Stanojevič je povsem Vukičevićevega mnenja in je njegov nastop odobril. G. Vukičević je dal časnikarjem o tem sestanku sledečo izjavo:

»Razgovarjala sva se z gospodom Stanojevičem, kakor se vedno z njim razgovarjam. Midva sva v stalni zvezi. Obveščen je o vsem položaju.«

Takoj po tem sestanku je g. Stanojevič odšel na sejo ožjega glavnega odbora NRS, kateri so prisostvovali gg. dr. Ninčič, Maksimović, Trifković, Miletič, Uzunović. O tej seji je dejal glavni tajnik g. Ivković časnikarjem, da se je razpravljalo o tekočih strankarskih zadevah. Iz vse države je prispelo veliko poročil, na katera mora glavni odbor odgovarjati, da ne bi sicer strankarske organizacije izgubile zveze z glavnim odborom. Kakor smo zvedeli, je g. Stanojevič pri tej priliki pomirljivo uplival na člane glavnega odbora. Uspeh njegove akcije je že viden. V poučenih krogih se govori, da do objave spomenice, katero so toliko časa obljubljali, sploh ne pride. Šele čez par dni se bo vršila seja, na kateri se bo najbrž sklenilo, da se ta spomenica ne izroči javnosti, pač pa da se v obliki pisma izroči vladnemu predsedniku, da vpošteva zahteve posameznih poslancev NRS radi njihovih okrajev.

V vseh radikalnih krogih prevladuje mnenje, da se je s tem dokončala akcija tudi tistih nezadovoljnih, članov glavnega odbora NRS, ki se niso pobotali z dejanskim stanjem, niti s tem, da je NRS klub enoten za sedanje politiko in za vladnega predsednika g. Vukičevića. V zvezi s tem popolnim pobotanjem se govori tudi o možnosti vladne rekonstrukcije. Imenujejo se imena odličnih pašičevcev, ki bi pri tej priliki vstopili v vlado, tako Krsta Miletič in dr. Stojadinović. Dostavljamo pa ponovno, da so to za sedaj samo verzije in želje posameznih prvakov.

Pogajanja o posojilu ugodno potekajo

r Belgrad, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Na sinočnji vladni seji so se predvsem prečitale poročila finančnega ministra iz Londona o poteku pogajanj za najetje posojila. Poročila so optimistična in pogajanja potekajo zelo zadovoljivo. Finančni minister poroča, da se je dosegel z bančno skupino popoln sporazum o stabilizaciji dinarja. Bančna skupina je pristala na zakonski načrt, kakor ga je izdelala vlada. Ustaličev dinarja se bo izvršila po tečaju 9.13. Finančni minister je nato zahteval, da mu vlada da še podrobnejša navodila glede investicijskih del, ki se bodo iz tega izvršila. V zakonu o najetju posojila so namreč ta dela imenoma naštet. Sklenilo se je, da se glavni del posojila porabi za železniško, za cimetlijsko in gradbeno ministrstvo. Železniško ministrstvo dobi za zgraditev železnice 6 milijard. Kmetijsko ministrstvo dobi za uravnavo rek in za zboljševalna dela 4 milijarde. Gradbeno ministrstvo dobi 1.300.000.000 Din za izgraditev cest v naši državi. Narodni banki se vrne dolg 1.600.000.000 Din. 900.000.000 Din pripade drugim ministrstvom. Nadalje se je na seji o tem izdelal podroben načrt in se bo finančni minister o tem takoj obvestil.

Stevan Pavlovič upokoien

r Belgrad, 14. maja. (Tel. »Slov.«) S kraljevim ukazom je upokojen pomočnik zunanjega ministra g. Stevan Pavlovič. G. St. Pavlovič je uradnik diplomatske stroke že nad 28 let. Pravne študije je dovršil v Parizu. Leta 1903 je vstopil v službo v finančno ministrstvo, leto pozneje pa v zunanje ministrstvo. Leta 1907-8 je bil konzul v Solunu, za tem poslaniški tajnik v Parizu do leta 1914. Od tam je bil premeščen v Belgrad. Med vojno je bil eden izmed organizatorjev in tajnik lista »La nation Serbe en France«, ki je skrbel za begunske dijakke. Leta 1919 je bil imenovan za šefa zunanjega ministrstva pod Franičevićem. Naslednje leto je bil opravnik poslov v Bukarešti, pozneje pa tudi svetnik do leta 1927. Dne 20. aprila 1927 pa je bil kot poslaniški svetnik v Berlinu imenovan za pomočnika zunanjega ministra.

njihov krog ni mogel razširiti vsled tragike njihovega položaja. Vneti Francozi, vneti katoliki, so pa vendar morali braniti to, kar imenujejo »svoje svete tradicije«. V tem jim pa drugi njihovi tovariši v zbornici niso sledili.

V novem parlamentu najdemo dve stari parlamentarni figuri, ki bosta brez dvoma zavzeli vodilna mesta: poslanca Lerolle in Denais. Prvi je znan kot socialni delavec, kot začetnik francoske zadržne zakonodaje, kot ustvaritelj zakona za zaščito pekovskih pomočnikov ter dolgoletni glavni tajnik socialnih tajništva za celo Francijo. Joseph Denais, bivši urednik »Libre Parole« pa je znan izza časov afere Dreyfuss, kot vrhovni voditelj protijudovske propagande, ki je imela to zaslugo, da je za nekaj časa iztrebila ta element iz političnega življenja. Zadnje čase je bil občinski odbornik, ter je kot tak dajal

Poslanec Kramer zahteva, kar je že urejeno

r Belgrad, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Na današnji seji finančnega odbora se je razpravljalo o predlogu poslanca Kramerja radi orožniških pokojnin. Predlog je starejšega datuma. To vprašanje je med tem že urejeno s členom 176 finančnega zakona za leto 1928-29, ki določa, da morata finančni in notranji minister izdelati sporazumno novo uredbo, v kateri bodo dobili upokojenci enake doklade, ne glede na to, kdaj so bili upokojeni. Državni podtajnik Dušan Leticia je izjavil, da je finančni minister v načelu s tem členom finančnega zakona zadostil poslančevi zahtevi, formalno pa zakon ne odgovarja; da je to vprašanje s členom finančnega zakona urejeno in da bosta notranji in finančni minister to zadevo v najkrajšem času uredila. Poleg tega je državni podtajnik opozoril na dejstvo, da se je vprašanje pokojninskega fonda uredilo z zakonom o pokojninskem fondu v zvezi z draginskimi dokladami, ker je pokojninski fond premajhen. Zato minister ni mogel zadostiti tem obveznostim in je ravno radi tega prišel v fin. zakon člen, da se tudi to vprašanje ugodno uredi. Po Žerjavovem govoru je bil zakonski načrt odklonjen.

Nato je prišel v razpravo predlog zemljoradnika Lazića, ki zahteva spremembo § 169 zakona o taksah in govori o tržnih taksah kmetijskih občin v Srbiji in Črni gori. Predlog je bil odklonjen, ker je minister izjavil, da se že izdeluje enoten zakonski predlog o taksah, ki bo vsa ta vprašanja uredil enako za vso državo. Zato ni oportuno, da bi se taka vprašanja reševala posamič.

Novo posloplje Nar. skupščine

r Belgrad, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Danes si je skupščinski predsednik s članji upravnega odbora narodne skupščine na licu mesta ogledal, kako napredujejo dela za dograditev novega skupščinskega posloplja. Te dni je namreč poteklo ravno 20 let, odkar se je položil temeljni kamen. Za izvršitev te zgradbe je ministrski svet odobril 5 milijonov iz posojila in 20 milijonov na račun reparacij. Po dosedanjem načrtu bi bila ta zgradba gotova šele v juliju 1930.

širokopotezne ideje za zaščito revnih slojev, za rešitev stanovanjske bede in brezposelnosti. V njem dobi parlament glasnega zagovornika družinske morale, družine pa svojega zastopnika.

Bretonski kanonik Desgranges je poklican, da stoji v zbornici čisto v ospredju, ne samo kot katoliški poslanec, ampak tudi kot globok poznavalec socialnega vprašanja. Vse svoje življenje je preživel skoraj med delavskim slojem in ni je vasi v Franciji, v kateri bi ne bil govoril in zavračal socialistične ali komunistične predavatelje. Že od davna je strah socialističnih taborov tako, da je prišel že v pregovor: zborovanje je bilo sijajno, ker ni bilo Desgranges-a. Francoski katolici si smejo čestitati, da so spravili v državni zbor tega nadarjenega govornika in preizkušenega ljubitelja delavskih slojev. Brez pretiravanja se lahko trdi, da bodo katolici

Voda poplavlja

r Belgrad, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Iz cele države prihajajo poročila o velikih poplavih. Iz Rače poročajo: Sava je pričela naglo naraščati, ker je narasla Drina. Prebivalstvo je v strahu, ker ni izključeno, da pride do katastrofalnih posledic. Iz Sremske Mitrovice: Po poročilih iz notranjosti je pričela Sava upadati, tako da je nevarnost ponehala. Zaradi obilnega dežja v Bosni in Hercegovini je pričela Drina naraščati, da je Sava pri Sremski Mitrovici preplavila cesto. 200.000 ha zemlje je v nevarnosti poplave. V Zvorniku in Kovičlaji je Drina napravila velike poplave.

Seja male antante

v Bukarešti, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Kakor se doznava iz tukajšnjih političnih krogov, ki stoje blizu ministrstvu za zunanje stvari, se v Bukarešti pripravljajo za konferenco male antante dne 15. junija. Že sedaj se živahno izmenjavajo brzogovorne med Prago in Belgradom v svrhu skupnega nastopa v Ženevi. Posebno aktualno je optantsko vprašanje. Živahno se razpravlja tudi o razorožitvi Madjarske in o monostrski aferi in o tem, kaj je ukreniti napram lordu Rothermereu glede revizije trianonske mirovne pogodbe.

»Adeverul« poroča, da je češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš prevzel posredovanje v madjarsko-optantskem vprašanju in zato posil svojega romunskega in jugoslovanskega tovariša, da se konferenca male antante odgodi do sestanka sveta Društva narodov.

Dogodki v Romuniji

v Bukarešti, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Pod predsedstvom ministrskega predsednika Bratičana bo jutri seja ministrskega sveta, na kateri bodo razpravljali o zunanjem posojilu in o stabilizaciji leja. Sklepalni bodo tudi o odredbah, ki so potrebne za ohranitev miru in reda v Romuniji. — Predsednik narodne kmetijske stranke Julij Maniu je za četrtke sklical na konferenco predsednike podeželskih organizacij stranke, katerim bo dal na konferenci nova navodila za boj proti sedanjemu režimu. V sredo se bo Maniu iz Galaca vrnil v Bukarešto, kjer bo imel razgovore z raznimi odličnimi osebnostmi. — V govorju pri Sinaji, Pustinu, Pregnulu in Braševu je zapadel velik sneg, ki je ponekod visok po en meter. Temperatura je padla na 10 stopinj pod ničlo. Mraz in sneg sta zelo škodovala drevmu. Poginilo je mnogo ovac. Vlaki vozijo redno, potniki pa zelo trpijo vsled mraza.

Med Rimom, Atenami in Angoro

v London, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Diplomatski poročevalci »Daily Telegrapha« poročajo o bližnjem zaključku italijansko-turške prijateljske pogodbe, ki naj po prvotnih načrtih Italije stopi v veljavo obenem s turško-grško pogodbo, kar pa se je zavleklo vsled tega, ker se je Turčija branila in hotela prejšnjo sveto turško-grške difference. Italijanska diplomacija dela še vedno na to, da pobota spore med Turčijo in Grško.

Banka za jamstvo grškega posojila

v Atene, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Danes je pričela s svojim delovanjem po želji Društva narodov novo ustanovljena Emisijska banka za jamstvo posojila pri Društvu narodov v znesku 9 milijonov funtov šterlingov. Aktiva banke znašajo 7 milijonov funtov, deloma v zlatu, deloma v inozemskih devizah, kot pasiva pa je točasno smatrati grške novčaniice v obtoku.

s Desgrange-om, Lerolle-om in Denais-ajem v socialnih debatah prevzeli parlamentarno govorniško tribuno v svoje roke.

Imenovati moramo še dva druga velika parlamentarca, ki bosta na odlični način zastopala katolicizem: to sta vseučiliški profesor Rolland, temeljit poznavalec mednarodnih vprašanj, in Pezet, Bretonec, ki je znan kot zelo prefrigran parlamentarni taktik.

Alzačani so se v teh volitvah potegnili nazaj. Poslali so tri komuniste, ki nosijo s seboj nezadovoljnost prestrašenih katoličanov. Schumann, odlični katoliški poslanec, je sicer prišel nazaj, ali vsled prečnega alzaškega problema ne bo mogel igrati nobene večje vloge. Tako izgleda v glavnem novi državni zbor. Kot smo že poročali v zadnjem dopisu, njegova sestava absolutno onemogočuje vsako protiversko rovarjenje ali javno preganjanje katoliškega prepričanja.

Žeblje, vijake, matice

izdeluje **Žebljarska zadruga**
Kropa-Kamna gorica
Telefon Podnari 2., postaja Podnari-Kropa

Modni kangarni
športni ševijot
za fine obleke.
Velika izbira,
ugodne cene.
R. MIKLAVIC
Ljubljana

POZOR! Trgovci POZOR!

Radi pomanjkanja trgovskih prostorov sem primoran, opustiti delno svojo bogato zalogo raznega galanterijskega in kratkega blaga na debelo; vsled tega odprodajam razno blago po znižanih cenah.

OSVALD DOBEIC

Veletrgovina galanterije in pletenin
LJUBLJANA, Pred Škofijo 15

Pozor!

Krojno risanje in prirobovanje damskih oblek potuče edino strokovno izprašana učiteljica gospa

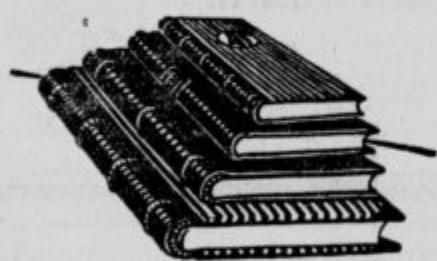
ROZA MEDVED

Ljubljana, Mestni trg 24, naspr. magistrata.

Istotam se izvršujejo damske obleke, kostumi, plašči itd. po zmerni ceni ter

raznovrstni kroji po meri.

Vsakovrstne trgovske knjige, štruce, mape, noteze, herbarije, odjemalne knjižice, bloke, zvezke i. t. d.

nudim po skrajno ugodnih cenah!

Na debelo! Na drobno!

Anton Janežič,
Ljubljana, Florjanska ul. 14.

Knjigoveznica in črtnica trgovskih knjig.

Modeljer

Išče stalno nameščenje v večji delavnici ali tovarni za obutev. Popolno izvežban v vseh delih, kot kopiranje in modeliranju kalup, gradiranju vzorcev, serij po nemškem najnovejšem sistemu, vlišanju nog v ortopediji iz gipsa. — Popolno izurjen v gornjih in spodnjih delih obutve. Položi 10.000 Din poročila. — Ponudbe poslati na JUGOMESSE, ZAGREB, Zrinjevac 20 pod »MODELJER 10«.

4585

Zdravilišče Rogaška Slatina

Največje in najmodernejše urejeno zdravilišče v kraljevini SHS.

Svetovno znani zdravilni vreli:

„TEMPEL“

„STYRIA“

„DONAT“

Zdravljenje vseh bolezni želodca in čreves, mehurja, žolčnih kamnov, srca, ledvic in jeter.

Sezona: 1. maja do 30. septembra.
Glavna sezona: 15. junija do 31. avgusta.

Cene zmjerne. — Izven glavne sezone znatni popusti. — Svira vojaška godba. — Radio. — Največji komfort. — Prometne zveze zelo ugodne. — Na železnici izredni popusti. — Razpošiljanje mineralne vode. — Zahtevajte prospekt!

Ravnateljstvo zdravilišča.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

Obreduje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru brez vsakega odbitka. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvi v lastni palači, zidani še pred vojsko, iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 120 milijonov dinarjev

Zdravilišče Klenovnik

blizu Ivanca v Hrvatskem Zagorju sprejema samo ozdravljive bolnike s pljučnimi boleznimi proti dnevni oskrbi 120 Din brez vsakega drugega taks. — Najmodernejše higijenske in medicinske naprave, krasen park, zabave, kino. Zahtevajte informacije in prospekte od Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu, Mišanovičeva ulica št. 3. — Telefon 56-55 in 56-56.

L. Mikuš - Liubljana

priporoča svojo zalogo dežnikov, solčnikov in sprehajalnih palic
Popravlja točno in solidno

Ceneže kot pri

RAZPRODAJAH

se dobi vsakovrstno manufakturno blago samo pri

TRPIN, MARIBOR, Glavni trg št. 17

Izmed vseh dnevnikov je tednik

SLOVENE

najboljše informiran list, v svoji

opremi neprekosljiv zlasti s svojo

dnevno prilogo Ilustrirani Slovenec

Ponos gospodinje
je lepo perlo.
Fina tkanina za perilo in posteljino opremo od svetovno poznane „SCHROLL“
v veliki izbiri.
R. MIKLAVIC
Ljubljana

„Spectrum“ d. d.

Inž. Kopista, Dubsky in Krstić
tvornica ogledal in brušenega stekla

Ljubljana VII
Medvedova ulica 38, telefon 343

Zagreb, Beograd, Osijek. Središnja: ZAGREB
Zrcalno steklo, portalno steklo, mašinsko steklo 5—6 mm, ogledala, brušena v vseh velikostih in oblikah, kakor tudi brušene prozorne šipe, izbočene plošče, vstekljanje v med Fina. navadna ogledala.

Za krojače!

Za krojače!

Nova, velika

knjiga krojaštva

za samouke o prirobovanju moških oblačil

A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ul. 7

Zahtevajte opis knjige!

In na katere sisteme pišete?

Najraje na

CONTINENTAL

kvalitetni in visoko delazmožni stroj

SAMOPRODAJA:

IVAN LEGAT, MARIBOR

VEJTRINJSKA ULICA 30 TEL. INT. 434

Mestna uprava v Ptuj. Ptuj, dne 8. maja 1928.
U. št. 62/18 — 1928.

Razglas

Razpisano hišnika v Dominikanski ka- je mesto Ptuj. — Tozadavne prošnje z navedbo zahtevkov je vložiti do 31. maja t. l. — Prosilci, ki bi bili zmožni so- delovati pri mestni godbi ali pa ki bi po svoji izobrazbi mogli opravljati tudi posel tolmača ta posetnike muzejskih zbirk, imajo prednost.
Župan: BRENCIĆ I. r.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Brzov. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 300.000.000.—

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2½% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo srečk Državne razredne loterije.

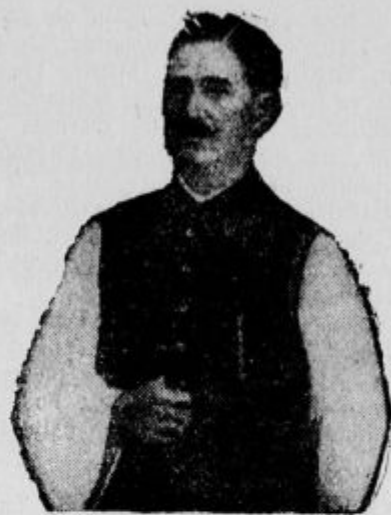
Sve1 v slikah

Juri Wojciechowski, ki je oddal v Varšavi več strelav na člana tamošnjega ruskega poslaništva Lizareva in ga lahko ranil.

Cerkev v Albi Juliji, v kateri kronajo romunske kralje. Alba Julia je bila 6. maja pozorišče ogromnega zborovanja romunske kmečke stranke, ki bi bilo kmalu zanetilo revolucijo proti vladajoči liberalni stranki.

Jon Mihalache, voditelj radikalnega krila romunske kmečke stranke, ki propagira revolucijo napram vladajočemu režimu.

Pozorišče bojev na Kitajskem med kitajsko severno in južno armado ter Japonci.

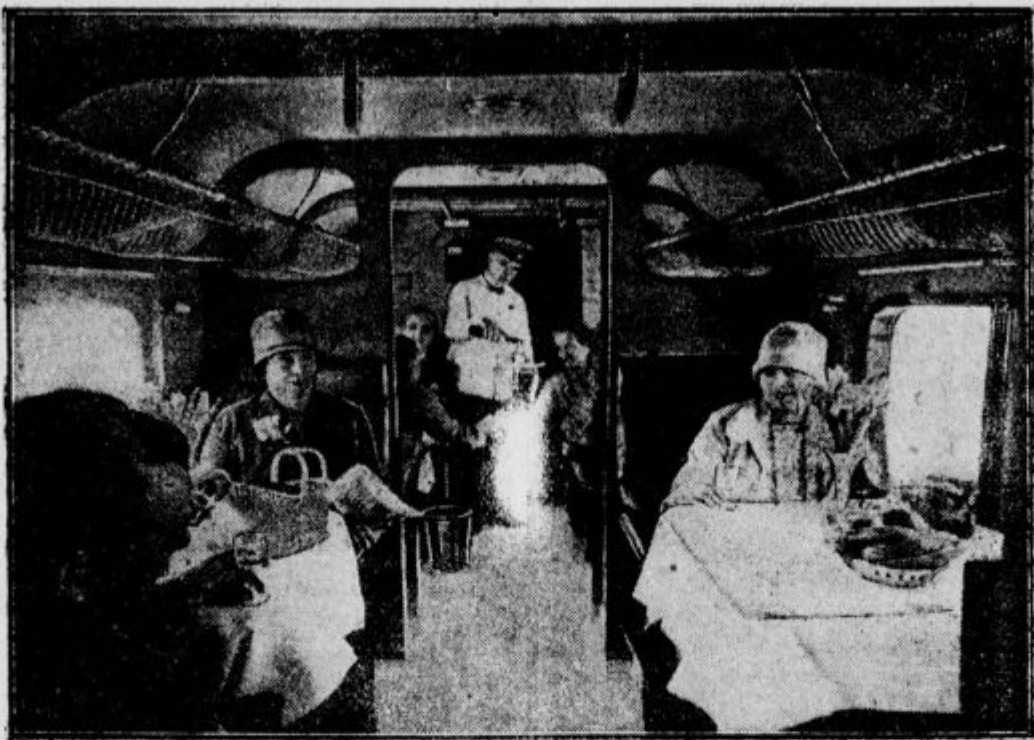
Marsal Ugake (na levi), vrhovni poveljnik japonske armade na Kitajskem, z generalom Hajasijem, šefom njegovega generalnega štaba.

Kitajske patrolje v Činanfuju.

Španska prvakinja v tenisu Lili d'Alvarez je te dni došla v Berlin, kjer se udeleži tenis-turnirjev.

Jedilni salon v modernem aeroplanu.

Motoklub Ljubljana gradi na vojaškem vežbališču pri Ljubljani novo dirkališče, ki bo največje v naši državi. Cesta bo 12 m široka in 1 km dolga. Na gornjih slikah vidimo parni valjar, s katerim tlačijo cesto, in delavce, ki grade cesto. Prva dirka na novem dirkališču bo v nedeljo, 3. junija ob 5 popoldne.

Pierre Loti:

Silvestrova smrt

Na ladji, ki je nameravala odpluti, so ga položili na eno izmed železnih postelj, razvrščenih kakor v bolnici, in znova je začel v nasprotni smeri svoj dolgi sprehod preko morij. Samo, da je tokrat, mesto da bi živel kot ptič v prostem zraku ob jamborih, bil v težavah nižin, sredi hlapov zdravil, sredi ran in bede.

Prve dni mu je veselje, da je na poti, storilo nekoliko boljše. S pomočjo podzglavnika se je mogel v postelji držati pokoncu in od časa do časa je zaprosil svoj kovčeg. Njegov mornariški kovčeg je bil iz belega lesa, kupljen v Paimpolu, da bi vanj spravil svoje dragocenosti; tam so se nahajala pisma stare matere Yvonne, pisma od Yanna in Gauda, zvezek, kamor je prepisoval mornarske pesmi in neka Konfucijeva knjiga v kitajščini, dobljena ob priliki nekega plenjenja, v katero je na bele robove zapisoval preprosti dnevnik svoje vojne.

Vendar se rana ni boljšala in po prvem tednu so že zdravniki mislili, da se več ne bo mogel izogniti smrti.

Blizu ravnika; v neznosni vročini viharjev. Transport je plul vedno hitreje na razburkanem morju.

Po odhodu iz Ha-Long jih je več umrlo in treba jih je bilo vreči v vodno globočino; mnogo teh majhnih postelj se je že znebil svoje betežne vsebine.

Ta dan pa je bil na premikajoči se bolnici zelo temačen; bili so prisiljeni zaradi bibavice zapreti odprtino ob boku ladje in to je napravilo ta zadušeni bolniški prostor še groznejši.

Bilo mu je slabše; to je bil konec. Ležec neprestano na svoji predrti strani, jo je stiskal z obema rokama, z vso močjo, ki mu je še ostala, da bi ustavil to vodo, to tekoče razkranje v desnem delu pljuč in skušal je dihati le z drugim delom. Toda tudi ta drugi del se je polagoma pokvaril od sosednjega in pričela se je najhujša muka.

Vse vrste vizije iz domovine so vznemirjale njegove umirajoče možgane; v vročini nejasnosti so se prišle ljubljene ali grozne podobe sklanjati nad njega; bil je v večnih sanjah, v katerih so se mu prikazovale Bretagna in Island.

Zjutraj je dal poklicati duhovnika in ta stavec, ki je bil navajen gledati umirajoče mornarje, je bil presenečen, da je našel pod tako moško zunanostjo čistost majhnega otroka.

Prosil je zraka; toda ni ga dobil od nikoder; prezračevalne naprave ga niso dajale več; bolničar, ki ga je ves čas prezračeval s kitajsko pahljačo, ni delal drugega kakor da je premikal nad njim nezdrave sopare, že stokrat izdihane neokusnosti, ki jih prsi niso marale.

Nekajkrat se ga je lotila obupna besnost, da bi zapustil to postelj, kamor je dobro čutil prihajati smrt; šel bi na prosti zrak tja gor,

poskušal bi zopet živeti... Oh, drugi, ki tekajo po vrveh ob jamborih, ki bivajo v koših na jamboru!... Toda ves njegov silni napor, da bi odšel, ni dosegel drugega, kakor dviganje glave in oslabiljenje vratu — nekako tako, kakor se pregiblje človek v spanju. — Eh, ne, ni mogel več, padal je zopet v iste jame svoje razdrte postelje; že ga je lovila smrt... In vsakokrat po naporu takega tresljaja je zgubil za trenutek zavest popolnoma.

Da bi mu napravili veselje, so odprli eno zamašenih odprtini, dasi je bilo to nevarno, kajti morje se še ni bilo dovolj umirilo. Bilo je zvečer okrog šeste ure. Ko je bil železni nadstrešek dvignjen, je padla v notranjščino samo luč, bleščeča rdeča luč. Zahajajoče solnce se je prikazalo na obzorju z izredno bleščobo v razporu mračnega neba; njegova slepeča luč se je sprehajala ob gunganju ladje in plapolajoče razsvetljevala to bolnico, kakor majajoča se baklja.

Zraka ni prihajala nič; malo, kar ga je bilo zunaj, ni moglo dospeti sem, da bi odganjal mrzlični vonj. Povsod, do neskončnosti, ni bilo drugega nad tem ekvatorialnim morjem, kakor mlačna vlaga in teža, v kateri ni bilo mogoče dihati. Nikjer zraka, niti za umirajoče ne, ki so sopihali.

Ena zadnjih vizij ga je nad vse vznemirila: njegova stara mati gre po neki poti, zelo hitro, z izrazom presunljive tesnobe na obrazu; dež je padal na njo; oblaki so bili nizki in žalobni; podala se je v Paimpol, pozvana od morn. urada, da bi jo obvestili, da je on mrtev,

Sedaj se je boril in hropel. Z gobo so mu obrisali z ust vodo in kri, ki sta mu prišli iz prsi, ko se je zvijal v smrtnem boju. Velikostno solnce pa ga je ves čas osvetljevalo; skozi odprtino se je vlił širok pramen rdeče luči, končavajoč se na Silvestrovi postelji in tvoreč okoli njega sij.

Ta hip se je videlo to solnce v Bretagni, kjer zvoni poldan. Bilo je prav tisto solnce in isti trenutek je bil kakor brez konca; tukaj je imelo zelo različno barvo; z neko sladko belo lučjo je osvetljevalo staro mater Yvonne, ki je na pragu sede šivala.

Na Islandiji, kjer je bilo jutro, se je tudi pojavilo solnce, baš v trenutku smrti. Zalostno je žarelo v nekem fjordu, kamor je dospela »Marija«, in nebo je sedaj v severni jasnosti. Z neko stekleno bliščobo je poudarjalo dele tega kamenega kaosa, ki se imenuje Islandija; vsa ta dežela, vidna z »Marije«, se je zdela kakor obložena s kovinsko plastjo. Yann, ki je bil tukaj, tudi nekoliko nenavadno obsvetljen, je kakor navadno ribaril sredi mesečnih sinjin.

V hipu, ko je ugasnila proga rdečega ognja, ki je zasijala v ladjo, ko je ekvatorialno solnce hipoma zginilo v zlatih vodah, so videli, da so se umirajočemu oči prevrnile, se obrnile proti čelu, kakor bi hotele izginiti v glavi. Tedaj so se veke z dolgimi trepalnicami spustile dolj in Silvester je postajal zelo lep in tih, kakor spavajoč marmor...

(iz francoskine V. N.)

Mussolini čuti nasprotnike

v Milan, 14. maja. (Tel. »Slov.«) O priliki nastopa opozicije proti fašistični parlamentarni reformi svari Mussolini v »Popolo d'Italia«, naj bo fašizem budno na straži, ker obstoja še gotova zveza med preostalimi anti-fašisti. Največji vtis je napravil nastop senatorja Albertinija, ki je navajal, da vsled pomankanja neobhodno potrebne svobode za parlamentarno delovanje obe zbornici samo odobravati vladne predloge in zakonske načrte, ki so po večini potom dekreta že v veljavi. To stanje bi logično dovedlo do odprave parlamenta, ker je volivni sistem postranskega pomena v taki državi, v kateri izvršilna oblast tlači zakonodajno oblast in trpi samo in edino mnenje fašizma in njegovih voditeljev. Zahteva po parlamentarni soglasnosti vodi neizogibno do prevrata v ustavnem režimu. O pravih volitvah ni nobenega govora, dokler opozicija ne sme imeti nobenih listov, nobenih shodov in dokler sploh ne sme obstojati. Če ima parlamentarna reforma samo ta namen, da ovekoveči oblast fašizma in njegove vladne, se mora vprašati, zakaj se ne postopa temeljito in ne odpravi zbornica, ki obstoja samo navidezno.

Mussolini za Bolgare

v Sofija, 14. maja. (Tel. »Slov.«) »Zorac« piše, da je zvedela od poučene strani, da je Mussolini naročil italijanskemu zastopniku v medzavezniški komisiji v Sofiji, da naj podpira vse korake za odgoditev ali za delni odpust reparacijskih plačil in da je enako naročilo dal tudi italijanskemu delegatu v pariški glavni komisiji. Glavni odpor je samo v sosednjih državah, katerih delež znaša samo eno tretjino, predvsem v Jugoslaviji. Pričakovati pa je, da bo Jugoslavija pristala na predlog, ker je v zadnjem času pokazala posebne simpatije za težko prizadeto Bolgarijo. Finan-

ni minister Molov je v soboto odpotoval v Pariz, da se s tamošnjimi finančnimi skupinami pogaja za posojilo. Prej pa bi se morala odločiti reparacijska komisija za to, da se bolgarski carinski dohodki osvobodijo za tako posojilo.

Mussolinija skrbi Zader

ž Zader, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Pred kratkim je prišel v Zader fašistični tajnik Avenanti. Poslal ga je Mussolini s posebno mislijo. Pred vsem bi imel pokoriti nezadovoljne Zadrane, ki se pritožujejo, da Zader propada, odkar je pod italijansko oblastjo. Potem pa je imel nalogo prepričati, da se ne bi v Zadru razvijal slovanski življenj. V to svrbo je izdal novi fašistični tajnik strogo naredbo, da se v Zadru ne sme govoriti noben tuj jezik, najmanj pa seveda hrvatski. Zaradi tega je tudi prišlo te dni do incidenta med Avenantiem in našim konzulom Simičem. Ker ga je Simič nagovoril v francoskem jeziku, je hotel Simič dejansko napasti.

Mussolini piše spomine

v Pariz, 14. maja. (Tel. »Slov.«) »Liberté« poroča, da namerava Mussolini v kratkem izdati svoje spomine, ki pa najprej ne bodo izšli v Italiji, temveč v Angliji, Ameriki in v Franciji. Pariški tednik »Candide« ima že pravico objave. Mussolini podaja v spominih točno sliko svojega pisanega življenja s prijetnimi anekdotami, pa tudi z ostro polemiko. Knjiga bo izzvala veliko senzacijo.

Samo društva z verskim značajem. Mussolini je razposlal vsem prefektom v državi okrožnico, glasom katere smejo po razpustu katoliških skavtov ostati nadalje samo še društva s pretežno verskim značajem, kakor katoliški klubi itd.

Slamnat mož naj pomaga Karlu

v London, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Ker mora romunski princ Karel danes zvečer zapustiti Anglijo, ga bosta danes preiskala dva zdravnika, in če bo sposoben za pot, bo nasilno izgnan. Ker pa je njegov osebni zdravnik že včeraj ugotovil normalno temperaturo in ga spoznal za zdravega, se danes pričakuje njegovo odpotovanje.

»Daily Express« objavlja članek enega izmed udeležencev pri načrtu za prenos Karlovega manifesta v Romunijo. Ponoči na nedeljo je angleška vlada prepovedala pripraviti letalo. Trije princevi sozarodniki: Heathcote, Morie Lewis in kapitan Mesurier so potem hoteli potem slavnatega moža spraviti manifest v dveh kovčegih v Bruselj, kjer bi se imeli vsi sestati. Ker slamnati mož ni prišel v Bruselj, so ostali hitro odleteli na Dunaj in v Budimpešto. Po prepisih, ki so jim ostali v rokah, so hoteli dati manifest na novo tiskati in so se v to svrhu z avtomobilom peljali v neko balkansko državo, v kateri živi mnogo navdušenih pristašev Karla. Tam se je neki iz vojne znani letalec izjavil pripravljenega

navzlic temu, da je v Romuniji vojno stanje, da prenese ponoči z letalom manifest v Romunijo, dotična balkanska vlada pa je intervenirala in letalec opozorila na možne posledice.

Nacionalni »Echo de Paris« ostro napada princa Karla. Že v Parizu je imel princ Karel stalne zveze z visokimi uradniki sovjetskega poslanstva in z notoričnimi romunskimi komunisti. Njegovo početje je bilo včasih tako očitno, da so ga nameravali izgnati iz Francije. Sedaj je popolnoma udan sovjetom in za njegovo zadnjo nerodnost je odgovorna samo ruska vlada. Zato je nemogoče, da bi princa Karla zopet pustili na francoska tla. — Barbe Jonsescu, pri katerem je bil romunski princ Karel gost v času svojega bivanja na Angleškem, je danes zadnjič poskusil v ministru za notranje stvari izposlovati za princa Karla dovoljenje za bivanje na Angleškem. Ko se mu to ni posrečilo, je izjavil, da bo princ Karel do četrtika zapustil Anglijo. Jonsescu se odpelje v Pariz, da tam izposluje dovoljenje za bivanje Karla v Franciji.

Stresemann resno obolel?

v Berlin, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Češko-slovaški zunanji minister dr. Beneš, ki pride v četrtek na povratku iz Londona na dvodnevno bivanje v Berlin, ne bo mogel posetiti dr. Stresemanna, ker je dr. Stresemann obolel za špansko boleznijo in bo po odredbi zdravnikov moral še dva tedna ostati v postelji.

Zdravstveno stanje nemškega zunanjega ministra dr. Stresemanna se je danes poslabšalo. Poluradno se javlja, da je minister zbolel na želodcu in črevesu ter da trpi tudi vsled ledvične afekcije. Kakor se govori, se je dr. Stresemann na agitacijskem potovanju zastrupil z neko mesno jedjo. Njegovo stanje povzroča skrb.

Danes ob 10. zvečer je bil izdan uradni komunike o zdravstvenem stanju zunanjega ministra dr. Stresemanna. Obolel je za boleznijo v želodcu in v črevesih, ki je podobna

tifusu, pri čemer je nastopila tudi afekcija na ledvicah. Minister dr. Stresemann je v postelji in je izključeno vsako njegovo delovanje. Komunikacije kaže jasno, da so bili popoldne zelo v skrbeh radi zdravja in da so bili tekom dneva izdani trije komunikacije, ker so se na borzi že širile vznemirljive vesti. Vsa nameravana agitacijska potovanja ministra so se morala odpovedati, kakor tudi nameravani sestanki z dr. Benešem. Bolezen se je poslabšala včeraj, ko se je dr. Stresemann vrnil iz Haidelberga. Vsled prenapornega potovanja pri volivni agitaciji je tudi njegovo srce precej prizadeto. Zdravniki so izjavili, da je pri tem najbolj nevarna afekcija v ledvicah, ker je s tem otežena prebava. Proti večeru se je splošno stanje nekoliko zboljšalo, tako da ni akutne nevarnosti, vendar pa je položaj izredno resen.

Zmešnjava na Kitajskem

v London, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Chamberlain je izjavil v poslanski zbornici, da je v Tiencinu skupaj 8000 mož vesil. Število japonskih in francoskih čet se bo še povečalo. Anglija pazno zasleduje položaj, da bo mogla ojačiti tudi svoje čete.

v London, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Po angleških poročilih se pričakuje, da bodo jutri dosegle prednje čete kitajskih nacionalistov mesto Tiencin. Pravosodni minister vlade v Nankingu je dospel v London, da pospeši priznanje njegove vlade po evropskih državah. Izjavil je, da se bo takoj, ko čete pridejo v Peking, začelo z reformnim programom Sunjancena.

Petrolejski rudnik gori

v Bukarešt, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Petrolejski rudnik Moren, ki je last družbe Astra Raoumaina, se je vnel in gori že dva dni; ne prestanto se ponavljajo velike eksplozije. Po-

skušalo se je pogasiti požar s tem, da so kopalni predor do ognjišča, pa se je poskus ponesrečil. Dosedanja škoda znaša več kot 300 milijonov lejev. Da se prepreči razširjenje požara, se je moral porušiti sosednji petrolejski rudnik.

Bombe v bankah

v Sofija, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Davi ob treh so eksplodirale tri bombe, ki so bile skrite za vratmi banke Koča Hadži Kalecova in Roberta Baherja. Eksplozija je povzročila precej škode. Človeških žrtv ni bilo. Zdi se, da gre za demonstracijo proti bankirjem, ki so se v poslednjem času zelo slabo izkazali ob nabiranju darov za kraje, ki so trpeli po potresu.

Umorjen policijski poveljnik. Na otoku Sardiniji je bil zavrato umorjen policijski poveljnik v Argosolu, ki je brezobzirno zasledoval tamošnje bandite in si je za red na deželi pridobil velike zasluge.

Revizija Narodnega gledališča v Ljubljani

Radi krize, ki je zadnje čase izbruhnila v poslovanju Narodnega gledališča v Ljubljani, je poslalo prosvetno ministrstvo v Ljubljano inspektorja v umetniškem oddelku ministrstva g. Miljutina Čekiča v Ljubljano, da pregleda poslovanje gledališča in ugotovi vzroke krize ter preišče položaj, ki je s to krizo nastal. Inspektor Čekič ima nalogo, da ugotovi, koliko je upravičena borba gledališkega osebja proti sedanjemu upravniku in koliko je utemeljena ostavka intendanta Kregarja, ki jo je pred dnevi podal in ki je bila baje že sprejeta — vsaj tako so se glasila poročila. Posli upravnika so bili, kakor znano, začasno izročeni tajniku g. Otonu Zupančiču. Inspektor Čekič je prišel v Ljubljano v nedeljo zjutraj in zvečer že prisostvoval predstavi Novačanovega »Hermana Celjskega«.

Včeraj, v ponedeljek popoldne, je imel daljšo predkonferenco z računovodskim osebjem Narodnega gledališča. Ob štirih popoldne se je nato vršila konferenca, kateri so prisostvovali poleg inspektorja Čekiča še zastopniki oblastnega odbora, mestne občine in gledališke uprave. Oblastni odbor sta zastopala na konferenci odbornik dr. Jure Adlešič in referent Narte Velikonja, mestno občino pa nadsvetnik Fran Govekar in ravnatelj dr. Volc.

Predmet konferenci je bil predvsem splošen položaj gledališča kot takega in šele v drugi vrsti se je razpravljalo o zadnji gledališki krizi ter o intendantskem položaju.

Inspektor Čekič se je odzval tudi prošnji članstva za zaslusanje in je poklical zvečer zastopnike k sebi. Delegacijo, ki jo je zaslusal, so tvorili gg. Julij Betetto, Lojze Drenovec, Ciril Debevec, Matija Bravničar, Neffat in drugi. Inspektor se je za želje članstva živo interesiral. Sledili so nato sprejemi posameznikov, ki so trajali v večer. Inspektor Čekič je zaslusel tako funkcionarje gledališča in članstvo samo, ki mu je dalo obilo materiala za razjasnitev sedanjega položaja gledališča in članstva.

Prof. Šest, ki nadomestuje sedaj na dopustu se nahajajočega ravnatelja drame Pavla Golio, nam je z ozirom na gledališko krizo in revizijo, ki se sedaj vrši, označil stališče drame sledeče:

»Kriza je predvsem zadeva denarja. Državne subvencije in dotacije ne zadostujejo in potrebno je, da priskočita na pomoč mestna občina in oblastni odbor. Da je krizi vzrok v denarnih zadevah, so mnenja vsi gledališki izvedenci in funkcionarji — razen upravnika. Na drugi strani pa je iskati glavni tenor krize ne samo v denarju, temveč tudi v morali. Vzroki so tudi v razmerju med izvajajočimi člani gledališča in upravnikom.

Upravnik Kregar si je tekom časa pridobil zelo dosti nesimpatij med gledališkim osebjem. Te nesimpatije so dvojnega značaja. Prvim je razlog ta, da je vedno zniževal prejemke, drugič pa mu je članstvo zamerilo način njegovega občevanja s članstvom samim.

Drama samo je upravnik kolikor toliko pustil pri miru. V drami ni bilo novih angažmajev, dasi bi morala drama ravno tu zasluziti več pozornosti, ker ona predvsem in — povdarjam — v glavnem reprezentira slovensko umetnost ter gledališče samo. Zato bi se moralo dramsko osebje obnavljati in dobiti z novimi člani nove svežosti.

Kočljiva točka pa je balet, zlasti z ozirom na krizo. Kajti če nam manjka najpotrebnejšega, je balet prvo, kar mora iti. Da, v ugodnih denarnih razmerah bi bilo morda umestno uvesti balet, tako pa ne! Isto je z opereto. Opereta nam je povzročila marsikako trpko uro v drami, ker je moral gotov del dramskega članstva nastopati v opereti in je radi tega trpel obrat drame, tako skušnje, kakor tudi predstave.

Na vprašanje, kaj sodi o gospodarstvu upravnika Kregarja v gledališču, se je prof. Šest izrazil, da je bilo, kakor pravijo Nemci »mного Fehlgriffov«, sicer je pa treba še počakati na rezultate preiskave.

Kakor je presojati sedaj razpoloženje ter položaj v gledališču in veliko nevoljo članstva, je potek preiskave sicer še negotov, vendar pa je težko pričakovati restitucije upravnika Kregarja.

Inspektor Čekič je včeraj sprejel novinarje in jim izjavil, da je njegova naloga predvsem ugotoviti dejansko finančno stanje gledališča, kajti razmerje med državnimi subvencijami gledališču in med dohodki gledališča samega so kakor 75 proti 25. Da uredi to razmerje, se je včeraj tudi posvetoval z zastopniki mestne občine in oblastnega odbora, ki pa so bili z ozirom na svoja finančna sredstva zelo rezervirani.

Služaj je hotel, da so včeraj, ko je bilo gledališko osebje radi prihoda inspektorja Čekiča precej vznemirjeno, vprizorili v dramskem gledališču Cerkvenikovo tragikomedijo »Roka pravice«. In zdelo se je, kakor da hočejo gledališki igralci s tem parafrazirati vso gledališko krizo, redukcije in avanzmaje v gledališču. Atmosfera med občinstvom je bila precej napeta in zlasti dijaški parter se je očividno pripravljalo na nekaj. Kot vselej, kadar je prišlo v gledališče do kakih afer, je smatralo dijaštvo tudi sedaj, da kot najbolj stalno občinstvo v gledališču poseže aktivno vmes, in to na svoj način: z demonstracijami.

Ko je zastor po prvih slikal padel, je iz lože v I. vrsti vstal akademik Ferdo Delak in prečital ob skrajni pozornosti občinstva zelo ostro izjavo proti dosedanemu upravniku Kregarju. Izjava je bila sprejeta z burnim odobravanjem in z demonstracijami in klici proti Kregarju, pri čemer je sodelovalo vse občinstvo v gledališču. Demonstracije proti Kregarju so se ponovile tudi med slikami in ob zaključku predstave. Gotovo je, da je gledališko občinstvo, ki je med drugim tudi ostentativno klicalo gledališkim igralcem, dalo včeraj duška splošni antipatiji, ki jo uživa v naši javnosti g. Kregar, pod katero upravo je naše gledališče propadlo. Gospod Čekič bo nam vsem ustregel, če postavi novega upravnika, upravo pa temeljito reformira in radikalno izčisti. Preden to ni storjeno, je škoda za vsak ficek, ki bi se še nadalje žrtvoval.

J. J.:

Uradnik v službi naroda

V nedeljskem uvodnem članku, ki ga je sprejelo državno uradništvo z zadoščenjem, je poudarjena glavna dolžnost državnega uradnika: zavedati se mora svoje službe v prid splošnosti. Ožje opredeljeno še bi rekel, da mora iziti državni uradnik iz naroda in delati za narod, to je za dobrobit ljudstva, med katerim živi.

To je dolžnost vsakogar, ki je v službi države, ljudstva. Tem večja je pa dolžnost, čim manjši, ubožnejši in teptanejši je narod, v čigar službi stoji tudi razumništvo-uradništvo. V tem pogledu pa mora slovensko ljudstvo razlikovati dva tipa državnega uradništva. Enega, ki čuti za ljudstvom, ki se zaveda, da je izvrševalec ljudske volje; drugega, ki se je odtujil narodu in ne vidi v ljudstvu svojega gospodarja in zakonodavca, ampak svojega podložnika. Ta tip je dedič stare avstrijske liberalne birokracije.

Naš narod je slovenski in katoliški. Tak je bil, kar ga pomni zgodovina, tak je bil v prejšnji tuji državi in tak je ostal vzlic vsem grozotam in grehotam svetovne vojne in revolucionarne dobe. Ostal je slovenski, ne da bi ga bil zaslužil silni nemški val potujčevanja v bivši Avstriji, ne da bi ga bil zajel brezobzirni italijanski val potujčevanja. Kolikor je bilo izjem, je bil v njih kal neslovenstva ali nekrščanstva, v prvi vrsti nekrščanstva. Zakaj marsikateri slovenski liberalni uradnik in inteligent je prešel v bivši Avstriji med hajlove in marsikateri hejslovanar je zadnja leta na Primorskem zamenjal sokolsko surko s črno fašistovsko srjaco. Težko bi pa bilo najti primer, da je to storil slovenski in krščanski kmet, ali da je to storila naša tako profanirana »internacionalna« duhovščina!

Kako naj zdaj vrši državni uradnik uspešno svoje poslanstvo med ljudstvom, od katerega ga loči dvoje najbistvenejših etičnih lastnosti: vera in jezik? Kako naj se zasedra v dušo našega slovenskega ljudstva liberalni inteligent in državni uradnik, ki je vedno iskal nekaj posebnega, nekaj »višjega«, nekaj bolj »noble«, kakor pa je našel v svojem lastnem kmečkem narodu? Pred 50 leti se je državni uradnik družil z graščaki, s priseljenci, s tujim nemškim in domačim nemčurkim življenjem. Njegov pravi občevalni jezik je bila nemščina, v občevanju s »folkom« pa je uporabljal neko skrupcualo »uradne slovenščine«, ki ni čutila sorodstva s pristno govorico. V povojni dobi, v lastni narodni državi je ta od ljudstva odtujeni inteligent instinktivno iskal zopet neko »višjo« edinicco. Hitro je znašel nov nestvor »jugoslovanščine« ali pristno demokratsko povedano — »jugoslovenščino«. Ti vitezi žalostne postave so šli kot novi »pionirji jugoslovenske kulture« med narod. Eni pod krinko mednarodnega sokolstva, drugi v uniformi oborožene orjunaške vojske, tretji v proforski pozi nekih ateističnih »kulturnih predavanc«. Nad vsemi je držala roko slovenska politična uprava višjih državnih uradnikov.

Narod pa je vse odklonil. Čutil je, da niso iz njegove srede. Nastal je še večji zid med ljudstvom in temi ljudmi. Liberalni uradnik in učitelj sta se znajda osamljena! Govorila in pisala sta o neprijaznem in sovražnem razpoloženju kmečkega ljudstva do šole in do učiteljstva, čeprav smo Slovenci tako ukaželjni, ki so iz lastne iniciative in volje vzdrževali zasilnega učitelja in zasilno šolo, ko državnih narodnih še nikjer ni bilo!

Odgovor je tako enostaven kakor žalosten: Radi odtujitve! Namesto vezi, ki družijo, je nastal — zid, ki loči! Tu je izvor vsega vsega hladnega razmerja do nekaterih uradnikov.

Program, kot ga ima Slovenska ljudska stranka, je bistveno združil vse strani, ki so naš narod ohranile in razvile. Zato ni čudno, če je tabor Slovencev v taboru SLS. Naj torej le državni uradnik dela izjemo? Strinjamo se s tem, da bi ne bilo prav, če bi ga silili, naj vanjo vstopi. Umsko ga bo moral priznati za pravilnega! Strinjamo se pa mi državni uradniki tudi s tem, da SLS mora varovati avtoriteto naroda in se zoper tisto, ki jo hočejo namenoma rušiti, poslužiti vseh zakonitih sredstev. Pridejati bi pa še, da je prestiž SLS danes dejansko prestiž Slovencev! Če smo Slovenci sestavni del sedanjega upravljanja naše države in to po naši SLS, mora SLS, tudi če bi ne hotela, ravno v uradniškem vprašanju skušati dokazati, kakšna mora biti ljudska država.

Bluze opal, sur, svila, crepe de chine v najmodernejših vzorcih velika izbira P. Magdič, Ljubljana

prejela povabilo k udeležbi. Istočasno s kongresom se odpravi v Sevilji tudi iberijsko-ameriška razstava.

○ **Krajevna skupina nižjih poštinskih uslužbenecv** v Ljubljani je priredila v nedeljo, dne 13. t. m., svojo 5. tombolo. Zanimanje za tombolo je bilo izredno veliko. Točno ob 2 pop. se je začel obhod po mestu z godbo na čelu. Za godbo se je peljal 168 kg težak prešič, ki je bil namenjen enemu izmed glavnih dobitkov. Na Kongresnem trgu se je zbrala množica 5000 ljudi, nakar se je začela tombola. Otvoril jo je preds. tomb. odseka g. Josip Penko, ki je pozdravil prisrčno vse navzoče. Kvaterne in činkvine so se izžrebale v redu, nakar pa je prekinil tombolo dež. Navzlic temu so se izžrebali tudi glavni dobitki. Zadel so: kompletno stanovanjsko opravilo je zadel Alojzij Handler, vajenec iz Trnovske ulice 25. Nevestino balo je zadel Sava Vašta iz Slomškove ulice 14. Sivalni stroj je zadel soproga čevljarskega mojstra Ivana Turkoviča iz Slomškove ulice. Žensko kolo je zadel Anica Metec, dijakinja iz Dalmatinove ulice. Prašiča, ki tehta 168 kg, je zadel poštini uslužbenec Matija Kucler, a šesto, voziček z jedili, Antonija Trtnik, učenka osnovne šole iz Most. Sladkor je pripadel Josipu Zobcu iz Kotnikove ulice, a osmega, moško obleko, je zadel Štefka Žuljan, poštna uradnica. Drobno jagnje je dobila Slavka Gaberšek, hčerka krojaškega mojstra iz Vevč; deseti dobitke, salonsko omaro, pa Niko Kotar iz Ilirske ulice, učenec. Kako veliko zanimanje je vladalo za tombolo, dokazuje dejstvo, da so bile tablice popolnoma razprodane. Dobitke tombole je namenjen za podporo bolnim članom društva ter vdovam in sirotam.

○ **Težko ranjeni mladenič v Tomačevem.** V Tomačevem ob Savi so v noči od nedelje na ponedeljek ob 1 zjutraj našli domači ljudje pred hišo št. 19 na tleh težko ranjenega 20-letnega Antona Blasa, ki je imel trikrat prestreljena prsa. Sodeč po krvavi sledi, ki se je vlekla za njim, se je moral Blas plaziti težko ranjen kakih 30 korakov daleč, dokler ni na dvorišču domače hiše obležal. Nezvestnega mladeniča so takoj prepeljali z vozom v bolnico. Poškodbe so smrtno nevarne in je le malo upanja, da bi okrevljal. Blas se v bolnici ves čas ni zavedel. Ker gre skoro gotovo za nočni napad, so orožniki uvedli preiskavo. Ni pa izključen tudi samoumor.

○ **Obleke kemično čisti, barva, plisira in** vika tovarna Jos. Reich. 3228

Stanovanje

3 večjih ali 4 sobe za stalno mirna stranka (tri odrasle osebe) za avgust. Naslov pove upravništvo lista pod št. 4173.

Maribor

□ Uredništvo »Slovenec« za Maribor prevzame z današnjim dnem g. dr. Frane Vatovec.

□ **Iz kn. šk. dijaškega semenišča v Mariboru.** Ob priliki proslave 700 letnice lavantinske škofije je nuncij H. Pellegrinetti obiskal tudi dijaško semenišče. Gojenci so v kapeli zapeli najprej Marijino pesem, na to pa je g. nuncija nagovoril šestosollec Ivan Bombek. V daljšem govoru je nato g. nuncij položil na srce gojencem lepe nauke ter jim podelil apostolski blagoslov. — Za zaključek pevske in glasbene šole je priredil naš zavod preteklo nedeljsko glasbeno produkcijo, pod vodstvom g. prof. H. Družoviča. Nastopili so vsi pevski zbori z izbranimi točkami, ki so jih proizvajali v splošno zadovoljnost. Nato pa je okoli 40 gojencev posamezno igralo na klavirju in harmoniju; pokazali so, kaj so se tekom leta naučili. Vsa prireditve je bila zaradi tega pomembna, ker se je videlo, da mariborsko dijaško semenišče smoteno goji tudi petje in glasbo. Produkcije se je predvsem udeležil škof msgr. dr. Karlin, ki je ob koncu prireditve pohvalil gojence ter za bodoče ob vsaki tak prireditvi obljubil tri darila za tiste, ki se bodo najbolj izkazali. Navzoči so bili tudi g. prošt dr. Matek, g. gimn. ravnatelj dr. Tominšek, zastopniki mariborske duhovščine, bogoslovci ter zastopniki staršev. Po besedah g. škofa je še spregovoril g. ravnatelj dr. Tominšek.

□ **Krščanska ženska zveza** ima v četrtek 17. maja ob 8 zjutraj sv. mašo s skupnim sv. obhajilom; popoldne ob 3 pa večernice z blagoslovom v cerkvi Matere milosti.

□ **Mariborski koncerti.** Akoravno se bližajo zaključku koncertne sezone, vlada na mariborskem koncertnem odru še velika živahnost. Nedavno tega nas je na svojem potu na Dunaj obiskal »Obličje«, v petek smo imeli koncert naše Glasbene Matice, v sredo 16. t. m. pa nas poseti moški zbor zagrebske »Mladost«, ki potuje pod vodstvom skladatelja Gotovca na večjo turnejo v Nemčijo. Za Maribor, ki sliši v poslednjem času malo moških zborov, bo tvoril izboren zbor Mladosti prijetno spremembo, to tembolj, ker nam prinaša izbran in čeden program.

□ **Premeteni igralci.** V petek sta v gostilni Vlahovič igrala Matija Oprešnik in Humo Salih z nekim trgovcem iz Prevalja hazardno igro na prstane ter sta ga opeharila za 600 Din. Trgovca je šel po stražnika, a igralca sta med tem časom izginila. V soboto pa sta

Ogniti se je bolje kot zdraviti. Spraviti s pola bolezen je težje in dražje ker s pravočasno zaščito ohraniti sebe in svoje organe zdrave. Vsakdo mora zabraniti, da ne postanejo njegovi zobje slabi. **Zamoreš** pa dobro zobovje ohraniti dobro, in lepo zobovje lepo: ako dosledno uporabljaš **Odol**. »Odol uporabljati« se pravi temeljito ispirati usta in zobe z Odol-om grgrati, izplakovati, snažiti. To je osveženje ust brez primere
1 steklenica 22 Din, velika steklenica 35 Din, dvojna steklenica 65 Din.

ODOL se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah in zadevnih trgovinah.

Gospodarstvo

Promet naših pristanišč

Iz podatkov o naši zunanji trgovini posnemamo, da je bilo lani v primorskih pristaniščih zaezarinjenih 270.000 ton uvoženega blaga v vrednosti 766 milj. Din ter 1.469.000 ton izvoženega blaga v vrednosti 795,5 milj. Din.

Naša pristanišča z največjim prometom so bila: Split ves promet: 439,2 milj. Din (od tega uvoz 219,7; prevoz 34,2, lan, konoplja in izdelki 32,1, izdelki iz bombaža 25,2, jeklo 22,1 itd.; izvoz 219,5, od tega cement 130, um. gnojila 28,1); Sušak ves promet 317,5 milj. Din (uvoz 48,7, kolon. blago 36, bomb. blago 18,5, prevoz 11,4, neorg. materije 11,7, prevozna sredstva 10, izvoz 168,8, od tega les 108, živa živala 12,1); Dubrovnik ves promet 285 milj. Din (uvoz 100, od tega stroji 22,8; izvoz 185, od tega les 155); Šibenik ves promet 191,5 (uvoz 82,5, od tega jeklo 30,3, elektrotehnični predmeti 16,3, prevoz 10,3; izvoz 109,1 od tega les 43,2, celuloza 24,7, neorganske materije 11); Metković ves promet 149,5, od tega uvoz 127,4 (riž 30,6, kolon. blago 58,7, bomb. blago 10,8), izvoz 22,1 (od tega les 16,1); Reka ves promet 78,8 milj. Din, od tega uvoz 9,7, izvoz 69,1 (les 41,6, organske snovi 13,6); Kotor ves promet 26,3 milj. Din, od tega uvoz 18,4, (izvoz 7,9); Herceg novi ves promet 23,1, od tega uvoz 8,4, izvoz 14,7, in Makarska 17,5 milj., od tega uvoz 14,4, izvoz 3,1; nadalje imajo prometa: Preko 9,6 milj. Din, Obrovac 7,8 milj. Din, Bar 6,3 milj. Din in Korčula 2,1 milj. Din.

Uvoz koles

Iz najnovejše publikacije o naši zunanji trgovini posnemamo o uvozu biclov naslednje podatke:

	1924	1925	1926	1927
Nemčija	1881	2223	1892	4193
Avstrija	1660	4195	4318	3038
Francija	71	204	973	1462
Madžarska	1	67	285	204
Italija	97	308	372	94
Belgija	—	—	—	47
Češkoslovaška	2	37	155	30
Anglija	75	147	137	26

Iz teh podatkov je razvidno, da se je lani cena uvoženih koles znižala, kajti uvozilo se je 954 kom. več kakor 1926, vrednost pa je narasla le za 12.000 Din.

Naš uvoz koles prihaja iz naslednjih držav (v kom.):

	1924	1925	1926	1927
Nemčija	1881	2223	1892	4193
Avstrija	1660	4195	4318	3038
Francija	71	204	973	1462
Madžarska	1	67	285	204
Italija	97	308	372	94
Belgija	—	—	—	47
Češkoslovaška	2	37	155	30
Anglija	75	147	137	26

Nemčija si je zopet dobila prvo mesto kot dobavitelj biclov, dočim je Avstrija lani potisnjena v ozadje. Stalno pa narasla uvoz dvokoles iz Francije; ostale države pridejo v poštev samo z manjšimi količinami. Nadalje je omeniti, da je letos prvič med našimi dobavitelji Belgija s 47 komadi.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

z dne 8. maja 1928. (Vse v milijonih Din; v oklepajih razlika napram izkazu z dne 30. aprila.) Aktiva: Kovinska podlaga 382,0 (+11,7), posojila: menična 1200,9, lombardna 265,8, skupaj 1566,8 (+6,9), saldo raznih rač. 623,1 (+147,2); pasiva: oblok 5453,3 (+128,6), drž. terjatve 272,7 (+191,7), obveznosti: ziro 491,8, razni računi 225,6, skupaj 720,5 (-154,5); ostale postavke neizpremenjene.

Nemško združništvo v naši državi ima centralo v »Agrariji«, svoji zvezi zadrug. Ta je imela koncem 1927. leta 83 članov napram 57 leta 1926. Od celokupnega števila članic je bilo 6 rafajaznov (1926 3), samopomočnih, kmečkih zadrug 74 (51), mlinarska 1 (1), mlekarstva 1 (1). V Bački je imela Agraria 24 (23) članov, v Banatu 33 (19), v Baranji 4 (—), v Sremu 14 (10), v Slavoniji 4 (4) in v Bosni 4 (1) članice. Leta 1925. so imele kreditne zadruge 2879 članov, 1926 3618 in lani 5914, vse zadruge skupaj pa 7112 članov. Lastna sredstva 69 kreditnih zadrug, ki so poročale, znašajo 1,46 napram 0,89 milj. Din. Posojil je bilo 1926 za 15,3, 1927 pa že za 35 milj. Din, vloge pa so narasle samo od 13,25 na 29,25 milj. Din. Ta zadolžitev pa je v zvezi z gospodarskim napredkom združnikov, seveda so morale za posojila zadruge same zadolžiti pri denarni centrali, ki je dovolila koncem leta 1927 naslednja posojila: tek. račun 4,3, menice 7,3 in blagovni 1,9 milj. Din. Na lože članic pri denarni centrali so se dvignile od 1,3 na 2,8 milj. Din. Blagovni promet Agrarie je znašal 22,9 milj. Din napram 23,3 milj. 1926. Lani je centrala dobavila 960 vag. um. gnojil (1926 samo 769 vag.). Nadalje je lani centrala vnovila 410 vag. pšenice (1926 910) in 1000 vag. koruze (1926 2245) manj pa radi slabe letine.

Znižanje carine za elektroštevce. Iz Belgrada poročajo, da je znižana minimalna carina za električne aparate za štetje in merjenje električne struje (665/3) od 150 na 50 Din, nadalje za kable za podzemno ali podvodno provalanje električne struje (669/1) od 50 na 10 Din.

Borza

Dne 14. maja 1928.

DENAR.

Devizni tečaj se napram prejšnjemu tednu niso skoro nič izpremenili. Edino London je bil čvrstejši, dočim je Praga popustila. Privatno blago je bilo v devizah Trst in New York. Notirano kakor v tabeli; Bruselj 793,45 bl.

Devizni tečaj na ljubljanski borzi
15. maja 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 11. V.
Amsterdam	—	2299,50	—	—
Berlin	1358.—	1361.—	1359,50	—
Budimpešta	—	992,50	—	—
Curib	1093,50	1096,50	1095.—	1095.—
Dunaj	798.—	801.—	799,50	799,50
London	276,98	277,78	277,38	277,34
New York	56,71	56,91	56,81	56,81
Pariz	222,66	224,66	223,66	—
Praga	168.—	168,80	168,40	168,44
Trst	298,35	300,35	299,35	299,35

Zagreb. Berlin 1358—1361. Curib 1093,50—1096,50. Dunaj 798—801. London 276,98—277,78. New York 56,705—56,905. Pariz 222,66—224,66 bl. Praga 168—168,80. Trst 298,30—300,30.

Belgrad. Berlin 1380—1361. Budimpešta 9,911—9,951. Curib 1093,50—1096,50. Dunaj 798—801. London 276,98—277,78. New York 56,71—56,91. Pariz 222,66—224,66. Praga 168—168,80.

Curib. Belgrad 9,13125. Berlin 124,115. Budimpešta 90,60. Bukarest 3,21. Dunaj 73. London 25,32625. New York 518,80. Pariz 20,42. Praga 15,375. Trst 27,33. Sofija 3,745. Varšava 58,50. Madrid 87,10.

Dunaj. Devize: Belgrad 12,5075. Kodanj 190,65. London 34,09. Milan 37,44. New York 710,65. Pariz 27,97. Varšava 79,67. Valute: dolarji 708,26, francoski frank 27,98, dinar 12,44, češkoslovaška krona 21,05125.

Praga. Devize: Lira 177,25. Belgrad 59,40. Pariz 132,75. London 164,75. New York 33,75.

Dinar: New York 176. Berlin 7,36. London 277,30.

VREDNOSTNI PAPIRJI

V Ljubljani je bilo danes zaključeno 7% invest. pos. po 90,50, v Zagrebu pa po 91. Tendence za vojno škodo je čvrsta in se je njen tečaj uvrstil.

Ljubljana. 7% invest. posoj. zaklj. 90,50. Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 128 den., Prastidiona 815 den., Kred. zavod 157—175, Vevče 105 den., Ruše 265—280, Stavbna 56 den., Sešir 105 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 91, agrari 57,50 bl., vojna odškodnina 448—448,50, maj 448—449, dec. 472,50—475, Hipo 58—58,50, Juno 87, Prastidiona 820, Seferana 500—520, Drava 380, Slavonija 12, Trbovlje 527,50—540, Vevče 106—110.

Belgrad. Narodna banka 6700, vojna odškodnina 446—446,50 (1900), ult. maj 449—451 (3100), ult. junij 453,50—455, ult. julij 458, Brod. društvo 700, Zem. banka 74, Rdeči križ 65—67, 7% invest. posoj. 91—92, agrari 56,50—57,50.

Dunaj. Podon.-savsko-jadran. 82,25. Zivno 105,25. Hipo 7,25. Alpine 43,30. Greinitz 5,10. Leykam 9,52. Trbovlje 65,80. Kranjska industr. 40. Ruše 37,50. Mundus 193,25. Slavex 14,50. Slavonije 1,67.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Bukovina neobrobljena dimenzije po naročilu kupca napol suha I. II. lepa III. fko vag. nakl. post. 4 vag. po 440; povpraševanje je pa za ca. 10.000 kom. brzojavnih drogov smreka-jelka do 12, od 5,50—12 m premer na vrhu 11—13 cm fko vag. Sušak pristanišče. Zaklj. 4 v. Tendence živahna.

Dež. pridelki (vse samo ponudbe; slov. post., plač. 30 dni, dob. prompt): Pšenica 78—79 kg 2% baška 410—412,50, slavn. 397,50—400, koruza baška času primerno suha kval. gar. 345—347,50, za maj 350—352,50, činkvantin času primerno suh, zdrav rešetan 350—355, oves baški, zdrav rešetan 305—310, ajda dom., zdrava, rešetana 295, moka 0 g vag. bl. plač. po prejemu fko Ljubljana 555—565; zaklj. 2 vag. pšenice. Tendence neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica bač. 357,50—360, potiska 360—362,50, banaška 350—357,50, oves baški 262,50 — 267,50, koruza baška 262,50 — 265, junij 300—302,50, ban. 290—292,50, srem. 292,50 — 295, jun. 300—302,50, moka 0 g in gg 485—405, št. 2 405—475, št. 5 445—455, št. 6 420—430, št. 7 347,50—357,50, št. 8 240—245, otrobi bač. 232,50—237,50, ban. 230—235, fižol 405—415. Tendence čvrsta. Promet: 10 vag. pšenice, 22 koruze, 5 moke. Budimpešta (terminalska borza), 14. maja. Tendence medla. Pšenica maj 33,80, 33,74, zaklj. 33,74—31,06, okt. 31,12, 31,06, zaklj. 31,06—31,08, mare 33,06, 33,02, zaklj. 32,98—33, rž maj 27,50, 27,44, zaklj. 27,40—27,42, okt. 29,80, 29,34, zaklj. 29,34—29,36, koruza maj 28,40, 28,36, zaklj. 28,30—28,32, julij 29,10, 29,04, zaklj. 29,02—29,04.

iskala žrtve v gostilnah v V. okraju. Imela sta pa smolo in prišla policiji v roke. Oprešnik je takoj priznal, da je trgovca iz Prevalja ogojčeval, dočim je njegov drug trdil, da je samo slučajno sedel pri isti mizi. Priče pa so izpovedale tudi njegovo krivdo in obadva poklicna hazardna igralca sta romala v zapor.

□ **Nesrečen slučaj.** Neka žena je pripehjala v nedeljo na policijo svojega 9letnega fanta, ki je imel zelo globoko rano na laktu desne roke. Izjavila je, da mu je rano prizadel Viljem Pasternjak z žogo. Fanta je policija spravila na rešilni oddelek, kjer so mu rano razkužili in obvezali. Pasternjak je bil klican k zaslišanju in je dejal, da mu je žoga padla čez plot in je fant šel po njo, a si je na bodeči žici prizadjal omenjeno poškodbo.

Priznano

najboljša oblačila pri najnižjih cenah nudi renomirana trdka

J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12

Celje

○ **Koncert pevskega zbora Katoliškega prostovoljnega društva v Celju** bo v četrtek na praznik Vnebohoda 17. t. m. ob 4 popoldne. Koncert dirigira pevovodja g. Alojzij Mihelčič. Spored obsega sledeče pesmi: dr. Ant. Dolinar: Božični zvonovi, mešani zbor s klavirjem in tenor-solo; Peter Jereb: Jutranja, meš. zbor; Matija Tome: Majeva, meš. zbor; Al. Mihelčič: Sekaj smrečici, meš. zbor; E. Adamič: Ciganska posmehulja, meš. zbor; dr. A. Schwab: Vasovalec, bariton-solo s klavirjem; Ptičica, meš. zbor; Večer na morju, moški zbor; Dobro jutro, meš. zbor s sprem. klavirja; Al. Mihelčič: Polje, moški zbor; Fr. Mlinar-Cigale: Vriska fantič, moški zbor; Vinko Vodopivec: Ves dan je pri oknu, meš. zbor; Jos. Pavlič: Lenka; Peter Jereb: Črni mož, meš. zbor. — Koncert je posvečen 60-letnici skladatelja g. dr. A. Schwaba. — Vstopnice se dobijo v predprodaji v papirni trgovini Slomškove tiskovne zadruge. Opozarjamo na ta koncert zlasti tudi okoličane, ki imajo z vlakom udobne zveze.

□ **Letni izpiti, interne in ječne produkcije** gojencev šole Glasbene Matice v Celju se pričnejo v četrtek 17. t. m. za začetnike skupine A v mali dvorani Narodnega doma ob 10 popoldne. Starši gojencev so vabljeni, da prisostvujejo izpitu.

□ **Zopet latvina kolesa.** Novak Rudolf, lončar v Gaberju, je šel nakupovat v znano trgovino Rakusch na Kralja Petra cesti razne stvari ter je prislolil svoje kolo ob steno na ulici. Ko se je vrnil iz trgovine, kolesa ni našel več. Nekdo mu ga je med tem odpeljal. Kolo je sicer že staro 20 let in vredno le okoli 600 Din, a lastniku je še vedno dobro služilo. Kolo je znamke »Styria«.

□ **Kdo je izgubil zlato uro?** Nekdo je našel malo zlato zapestno uro z zlato zapestnico. Kdor jo je izgubil, naj se oglasi pri celjskem policijskem oddelku.

Dopisi

Trbovlje

□ **Občni zbor »Krekove mladine«** se je vršil v soboto 12. t. m. v najlepšem redu. Centralo je zastopal tov. Kordin. Izvoljen je bil sledeči odbor: Poznič Ivan, Seme Ivan, Okrogar Viki, Palčič Slav, Golob Ivan in Kralj Rudolf. V razsodišče so bili izvoljeni: Križnik Filip, Fabjan Karl, Klančar Rudolf in Poznič Ivan.

□ **Sestanek** v tajništvu Strokovne zveze rudarjev se vrši v sredo 16. t. m. ob 6 popoldne. Vabilo se vsi člani politične in strokovne organizacije.

□ **Ustanovni občni zbor podružnice Slov. plan. društva** se je vršil pretekli teden v dvorani pri Fortetu. Trboveljska podružnica SPD šteje že do 300 članov. Edina ovira obstoji v tem, da Trboveljčani nimamo svojega hriba, kamor bi romali ali kjer bi napravili svojo kočo. Primerno bi bilo, da se odstopijo Trbovljam Kum, Mrzlica in Sv. planina.

□ **Rajhenburg.** Prostovoljno gasilno društvo naznanja vsem kupcem srečk naše loterije, da je bilo žrebanje vsled tega ponovno preloženo, ker še ni bilo zadostno število srečk razprodanih. Gasilna društva, katera so srečke sprejela, prosimo da srečke zadržijo, oziroma nam pomagajo razprodati. Dan žrebanja bo objavljen v časopisih.

Darovi za Bolgare

Upravi lista so dalje poslali: G. M. Sušnik, Rovte 100 Din, g. Fran Ogrizek, vp. ž. Vojnik 20 Din, Zupni urad Marijinega oznanjenja Ljubljana 100 Din, Neimenovana gospa 100 Din, Zupni urad v Leskovic 140 Din, Josip Karn 20 Din, Služkinja 5 Din, Neimenovana gospa 20 Din, Neimenovani 10 Din, Neimenovani 100 Din, Knaflič 80 Din, Miha Verbič 20 Din. — Bog obudi še mnogo posnemovalcev! Pomoč nujno potrebna.

Kaj je novega

KOLEDAR

Torek, 15. maja. Izidor, Zofija, Hilarij, Cecilij. — Solnce vzhaja v Ljubljani ob 4.32 in zaide ob 7.21. V krajih Dravograd, Guštanj, Topolšica, Zagorje ob Savi, Mirna, Trebnje, Koprivnik in Brod-Moravice, ki leže približno ob 15. meridianu, pa ob 4.30, oziroma 7.19. Zagorje ob Savi leži natančno na 15. stopinji. — Jutri: Janez Nepomuk.

Novosadska vremenska napoved za torek 15. maja: Vedro in lepo v vsej državi. Močnih vetrov ne bo. Tudi dežja ne. Temperatura se ne bo znatno spremenila.

Dunajska vremenska napoved za torek, dne 15. maja: Morda še jasno, potem pa izpremenljivo vreme, zelo hladno, s padavinami, severozahodni vetrovi; najbrže bo izpremenljivo, hladno vreme trajalo še dalje časa.

ZGODOVINSKI DNEVI

15. maja: 1914 je umrl srbski učenjak dr. Jovan Skerlić. — 1848 je avstrijski cesar Ferdinand zbežal z Dunaja v Inomost. — 1882 je na Bledu umrl slovenski pisatelj Matej Tonec. — 1773 se je v Koblenzu rodil avstrijski državnik knez Metternich-Wineburg. — 1859 se je rodil fizik Pierre Curie, najditelj radiuma. — 1917 je bil imenovan za ruskega vojvoda in mornariškega ministra Kerenski.

★ **Pogreb dr. Merza.** V nedeljo popoldne je bil v Zagrebu slovesen pogreb pokojnega dr. Merza. Pogreba so se udeležile vse zagrebške katoliške organizacije. Jugoslovansko orlovsko zvezo sta zastopala dr. Žitko in prof. Tomc. Na grobu je govoril v imenu katoliške akcije dr. Štefan Mrkljin, v imenu zbora profesorjev nadškofijske gimnazije dr. Mladen Deželič, v imenu Hrvatske orlovske zveze dr. Ivo Protulipac, v imenu Zveze hrvatskih orlic pa gdca Marica Vragović.

★ **Občni zbor ljubljanske sekcije JNU.** Preteklo nedeljo se je vršil v Laškem, najmlajšem slovenskem mestu in znanem zdravilišču, občni zbor ljubljanske sekcije Jugoslovanskega novinarskega združenja. Zborovanje je preteklo v najlepši stanovski slogi, vsi predlogi so bili soglasno sprejeti. Po poročilih predsednika, tajnika in blagajnika je bil soglasno izvoljen odbor, ki se je tako-le konstituiral: predsednik Stanko Virant (»Jutro«), I. podpredsednik Viktor Cencič (»Slovenec«), II. podpredsednik Udo Kasper (»Marburger Zeitung«), tajnik Rudolf Ozim (»Slov. narod«), blagajnik Drago Potočnik (»Slovenec«), odborniki: Stane Kosovel (»Jutro«), Božidar Borko (»Jutro«), Jože Zupančič (»Sov. narod«), Viktor Eržen (»Volksstimme«). Nadzorstvo: Franc Zabret (»Domoljub«), Ante Beg (»Domovina«). Razsodišče: Rasto Pustoslemšek (»Jutro«), Miha Krek (»Slovenec«), Albin Prepeluh (»Kmeti list«). Član revizijskega odbora: Stane Kosovel. Član uprave pokojninskega fonda: Franc Terseglav. — Izčrpano poročilo o pokojninskem zavarovanju je podl. g. Terseglav, kar je občni zbor s zahvalo in odobravanjem vzel na znanje. Po obnem zboru sta mestna občina in okrajni zastop v hotelu »Savinja«, ki se pod vodstvom gospe Tropove prav lepo razvila, priredila banket, na katerem so mestni župan dr. Roš, vladni svetnik Pinkava, gerent okrajnega zastopa dr. Godnič, podžupan Elsbacher in ravnatelj kopališča Smertnik prisrčno pozdravili častnike. Banketa sta se udeležila tudi prvi svetnik dr. Pernat in okrajni glavar dr. Maršič. Za pozdrave in gostoljubnost sta se zahvalila virant in Terseglav. Na povabilo ravnatelja Smertnika so si popoldne častniki ogledali znamenito radio kopališče, ki ga pravkar prenavljajo. Po kopeli je kopališka uprava častnike pogostila in v prijateljskem razgovoru je hitro prišel čas, ko je bilo treba odriniti na kolodvor. Laško pa bo ostalo vsem častnikom v najlepšem spominu.

★ **Umrli je po dolgotrajni bolezni na očetovem domu v Stranski vasi bivši načelnik žel. postaje g. Valentin Zerovnik.** Pokopali so ga v soboto 12. t. m. na pokopališču na Dobrovi pri Ljubljani. Zapušča mlado vdovo in enega otročiča. Bil je 8 let v državni službi, nazadnje kot načelnik žel. postaje v Novi Kapeli-Batrini v Slavoniji.

★ **Iz vojaške službe.** Za zdravnika pri 53. pešpolku je imenovan sanitetni poročnik dr. Martin Weinberger; za vršilca dolžnosti zdravnika IV. pehotne podoficirske šole »Kraljice Marije« sanitetni poročnik dr. Leopold Reichman.

★ **Rodbina Trampuževa izreka tem potom svojo zahvalo vsem, ki so spremenili na zadnji poti našega Valentina, nesrečno žrtev dogodkov v ljubljanski vojašnici.** 4201

★ **Ali bo dosti prostora na romarskem vlaku na Trsat?** Tako mnogi povprašujejo. Dosti ga bo! Pa tudi sicer bo potovanje na posebnem vlaku prijetno, ker vozi vlak direktno do Sušaka in ni treba nikjer prestopati. Prijavilo se je mnogo navdušenih pevcov, ki bodo med potjo prepevali, da bo moral biti vsakdo dobre volje. Prijave sprejema še nekaj časa »Sveti vojak« v Ljubljani, Poljanski nasip 10.

★ **Prenovitve cerkve.** Dekanijsko cerkev v Šmarju pri Jelšah so začeli popravljati in

jo bodo popolnoma prenovili. Znatno bodo dvignili tudi dosedanja cerkveni tlak. Popravila so bila nujno potrebna in bodo dala cerkvi mnogo lepše lice na znotraj in zunaj.

★ **Sneg in slana.** Dne 10. in 11. maja je močno snežilo po vsem šmarnskem okraju. V petek zjutraj je bilo na postaji Grobelno za dobro ped snega. Zaradi nenadnega snega je pritisnil mraz in slana je uničila vse vinograde v nižjih in višjih legah, celo na znanem hrabu Sv. Roka. Mnogo škode je slana napravila tudi po sadonosnikih.

★ **Promet na deželni cesti Kamnik—Črna—Gornji grad** je po odstranitvi plazu v Črni zopet odprt.

★ **Osebnost.** Finančni konceptni pripravniki Aleksander Korenini je napravil z dobrim uspehom strokovni izpit za I. kategorijo pred izpraševalno komisijo v finančnem ministrstvu.

★ **Smrtina nesreča v tovarni.** Z Jesenic nam poročajo: Tovarniški delavec, vozač žrjava med martinarno in valjarno, Jakob Pucelj, je v ponedeljek ob 6 zjutraj prišel v službo kot navadno. Žrvav je dostopen le po železni lestvi, katera se onemu, ki gre po njej, močno upogiba. Ko je Pucelj okoli sedmih hotel na žrvav, mu je spodletelo in padel kakih 10 do 12 metrov globoko ter priletel na tračnico. V trenutku, ko je padel, ni bilo nikogar v bližini, tako da natančnega časa nesreče prav za prav nihče ne ve. Našli so ga ležati na tleh s prebito lobanjo v mlaki krvi. Ker je bil še živ, so ga prepeljali v tovarniško bolnico, a med potjo je izdihnil. Zapuščena vdova ter pet nepreskrbljenih otrok. Bil je vesel značaj, nikdar klavem in potrjen kot godec vedno šegav in priljubljen med svojimi tovariši.

★ **Avtomobilska nesreča.** Zadruga za izvoz jaje v Št. Jurija ob j. ž. ima tri tovarne avtomobile, s katerimi prevažajo jajca. Enega izmed njih je upravljali šofer Franc Klanjšek. Ta je vozil v soboto zvečer po cesti iz Kozjega proti Št. Juriju. Okrog polnoči je moralo biti, ko je vozil iz Šmarja proti Št. Vidu pri Grobelnem. Tam je izgubil oblast nad motorjem in tovarni avto se je prekučnil v okoli 7 metra globok jarek. Na avtomobilu je bilo naloženih 6 velikih zabojev z vsebino 1440 jajec, ki so se seveda pri nezgodi pobila. Žrtev nezgode pa je postal tudi spremljevalec voza, 19letni Ludovik Gosak, doma iz Št. Jurija. Še le v nedeljo zjutraj so ga izrekli izpod tovarnega avta. Imel je stisnjeno glavo in eno oko mu je bilo izbito. Bil je seveda mrtev. Prepeljali so ga v mrtvašnico pri Sv. Juriju. Nič se pa ni zgodilo šoferju. Le noče je težko izvelkel izpod voza.

★ **Novo železniško postajališče ob Muri.** Železniško ravnanje je na prošnjo onih krogov iz Murske Sobote, ki so se že lansko leto hodili v Muro kopat, dovolilo pri železniškem mostu v Dokležovju novo postajališče. Stroške za postavitve postajališča bodo nosili interesenti sami, pač pa bodo uživali obiskovalci kopališča v Muri pri vožnji 50 odstotni popust.

★ **Med. univ. dr. L. Šavnik,** specialist za ženske bolezni in porodništvo, ordinira do preklica samo od 1 do 4 popoldne v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 6. Telefon št. 2614. 4205

★ **Bolehajčim na žolčnem in ledvičnem kamnu ter kamnu v mehurju** kakor tudi ljudje, ki trpe na preobili tvorbi sečne kisline, morejo z uporabo naravne »Franz-Josef«-grenčice urediti delovanje črevesa. Možje z zdravniško prakso so se po dolgoletnih izkušnjah prepričali, da je »Franz-Josef«-voda zanesljivo in zelo milo učinkujoče salinično odvajalo, da se more priporočati tudi pri bolezenskem povečanju prostate. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 8823

Mezdno gibanje v tovarni „Titan“ v Kamniku

Kamnik, 14. maja.

S 30. aprilom je potekla kolektivna pogodba tukajšnjega delavstva s tovarno. Delavstvo je po Zvezi kovinskih delavcev stavilo vodstvu tovarne nove pogoje za obnovitev pogodbe z minimalnimi zahtevami, ki zanje delavstvo sploh ne ve. Že s tem tajnim delovanjem je Zveza grešila napram delavstvu. Vodstvo tovarne pa je tudi to malenkostno izboljšanje delavskih razmer odklonilo, vsled česar je Zveza sklicala za nedeljo shod delavstva. Na shodu je poročal tajnik Zveze Urnkar. Njegovo poročilo je bilo pomanjkljivo, tako da delavstvo ni dobilo nikake niti približno jasne slike o stanju razmer in vsega gibanja. Kljub temu se je na shodu izvolil stavkovni odbor, ki ima sklepati o eventualni stavki, ako vodstvo tovarne na noben način ne ugodí vsaj tem malenkostnim delavskim zahtevam. Pravila Zveze določajo sicer, da mora biti za sklepanje štrajka na shodu navzočih 80 odstotkov vsega delavstva in se mora s tri četrtinsko večino glasov izjaviti z. štrajk. Zveza pa je ta pravila obšla; tajnik njegov je dal izvoliti štrajkovni odbor, ki naj sam sklepa o potrebi ali nepotrebi štrajka, čeprav je bilo na shodu največ 120 od 270 delavcev. Tako je delavstvo oropano po svojih voditeljih najbistvenejše pravice, namreč da samo sklepa

Po dolgem času spet velik dogodek na slovenskem književnem trgu.

Ob stoletnici pisateljevega rojstva.

Novo!!

Novo!!

L. N. Tolstoj

Ana Karenina

Roman. Prevel Vladimir Levstik.

Dva zvezka z malone enajststo stranmi!

Tiskano na najboljšem papirju, vezano v črno ali višnjevo platno z bogato pozlačenim modernim stiliziranim hrptom po izvršnem umetniškem načrtu, v železnem omotu in kartonski kaseti. — Cena za oba dela skupaj 250 Din (po pošti 10 Din več). — Plačljivo tudi v obrokih. — Roman nudi izredno bogastvo filozofskih in moralnih idej, mojstrsko osvetljene z naravnost fanatično resničnostjo obdelane najgloblje in najintimnejše probleme ljubezni in zakona ter pomeni za vsakogar nepozaben in pretresljiv notranji doživljaj. — Izdaja predstavlja eno najsilnejših del svetovnega slovstva, višek slovenske prevajalske umetnosti in obenem vrhunec dosedanje slovenske knjižne opreme.

Vaš dom in vaša knjižnica ne smeta ostati brez nje!

Naročila sprejema Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg št. 8.

o svoji usodi. Se li Zveza zaveda, kakšno odgovornost je prevzela s tem samovoljnim činom svojega tajnika? Kaj bo počel, ako se, recimo, stavka ponesreči? Kdo bo delavstvu nadomestil izgubljeno? Prvo je predvsem, da delavec o tako težkih prilikah sam odloča. Potem bo z veseljem tudi sam nosil vse posledice, dobre ali slabe. Poročamo o vsem tem samo kot kronisti, ki nam pa je na srečo samo korist delavstva, pa nič drugega. Zato opozarjamo Zvezo, naj se ne prenažlja, naj da delavstvu samemu odločilo o stavki, naj mu nalije čistega vina, ako hoče veljati za res do bro strokovno delavsko organizacijo. — Ob enem opozarjamo kovinske delavce, naj ne iščejo dela v Kamniku, dokler traja mezdno gibanje.

ROYAL EXCHANGE ASSURANCE

Angleška zavarovalna družba

javlja vsem svojim zavarovancem proti požaru, da se morejo pri njej zavarovati pod ugodnimi pogoji

tudi proti potresu.

Podružnice: Ljubljana, Dalmatinova ulica 3, Zagreb, Sajmište 56, Beograd, Palata Ruski car, Knez Mihajlova 7.

Okritje spomenika županu dr. Ljud. Periču

Se enkrat so se oddolžili prijatelji in ljubljansko delavstvo, zlasti mestno, spominu nepozabnega prvega ljubljanskega ljudskega župana dr. Ljudevita Periča. Globoka hvaležnost in tiho občudovanje do tega moža je navdajalo vso številno množico, ki je v nedeljo popoldne romala na pokopališče k Sv. Križu, kjer se je vršila slovesnost odkritja spomenika dr. Periču.

Dr. Perič je sedaj pokopan na južnem delu pokopališča. Njegov grob, sestojel iz treh gred, obdajajo temne ciprese, pred njimi pa stoji krasen nagrobni spomenik, delo prof. Plešnika. Spomenik je iz železa. V sredi stoji križ s podobo Kristusa in je kot drevo, kakor da bi hotel naznaniti vse veliko in močno življenje, ki je pokopano pod njim. Križ ima na vrhu napis iz Sv. pisma: »Sin človeka mora biti povišan«, dalje je napis: »Župan dr. Perič Ljudevit in spodaj na železnem traku »Pri-jatelj«. Pod križem je buča z rdečo lučjo. Križ obdaja šest železnih ozkih stebrov, simbol zvestobe v zavezništvo.

Odkritja spomenika so se udeležili poleg številnih delavcev zastopniki občinskega kluba SLS, socialistične stranke, mestne občine, mestnega delavstva, dobrovoljcev in drugih. Prisotna je bila tudi vdova gospa dr. Peričeva.

Klub občinskih svetnikov SLS je položil na grob krasen venec v mestnih barvah z napisom: »SLS ljubljanskemu županu — klub občinskih svetnikov.« Venec so poklonili še: socialistična stranka, mestna občina in mestno delavstvo.

Cerkvene obrede in blagoslovitev spomenika je opravil župnik p. dr. Gvidon Rant, kakor je govoril bivši ljubljanski podžupan dr. Stanovnik, ki je očitno dr. Periča kot moža, značajnega, socialnega in pravico ljubečega človeka, ki ni nikdar pozabil delavskih slojev, iz katerih je izšel. Geslo, ki je na nagrobnem spomeniku: »Sin človeka mora biti povišan!«, to geslo je izpolnjeval tudi dr. Perič, ki mu je bil edini cilj, da dvigne delavca in njegovo družino na človeka res vreden položaj. Takrat, ko je bil izvoljen on za župana, je v našem mestu nastopila nova doba, ki je prelomila s preteklostjo in ki je ustvarila nove smerice za prihodnost. Dasi mu je politična intriga preprečila izvedbo vseh načrtov, so bile naslednje občinske uprave primorane delo dr. Periča le kopirati. Zasluga dr. Periča je, da se je Ljubljana razvila v eno najlepših naših mest. Ljubljansko delavstvo mu pa bo obrnilo za njegovo skrb najlepši, najhvaležnejši spomin.

Za dr. Stanovnikom je govoril v imenu socialistov Stanko Likar.

Dr. Jerič se je v imenu kluba občinskih svetnikov SLS pridružil slovesnosti. Poudarjal je: Trije so vzroki, zakaj na mje ta grob tako ljub: deseto leto že poteka, odkar se je končala borba vseh proti vsem. In tedaj, ko je klicala domovina na krov vse, ki jo ljubijo, tedaj se je te borbe udeležil kot jugoslovanski dobrovoljec na solunski fronti tudi dr. Perič. Že desetletja prej pa se je vršila druga borba, borba za enakopravnost delovnega ljudstva. Ta borba je dosegla svojo zmago leta 1907, ko je bila uvedena splošna in enaka volilna pravica. Šele v naši mladi državi pa je delovno ljudstvo doseglo enakopravnost tudi v občinskem svetu ljubljanskem in za župana si je izvolilo moža iz svojih vrst, dr. Ljudevita Periča. Zato nam je ime dr. Periča trajen pomnik dela za enakopravnost. Tretji vzrok naše ljubezni do njegovega groba pa je, da je dr. Perič ostal vse svoje življenje isti zvesti sin delovnega ljudstva in nam je svetel zgled zvestobe javnega delavca do onih, ki so mu dali svoje zaupanje. Dr. Perič je bil vedno prvo-borilec vseh zatiranih za svobodo, enakopravnost in socialno pravičnost.

Slovesnost je zaključil dr. Stanovnik, ki je v imenu pokojnikov vdove in odbora za postavitve spomenika zahvalil vsem, ki so s svojo prisotnostjo počastili spomin nezabnega ljudskega župana dr. Periča.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN

V noči na sredo: Sušnik na Marijinem trgu in Kuralt na Gosposvetski cesti.

© **Sporod slavnosti 30letnega jubileja vladikovanja škola dr. A. B. Jegliča.** Ob 9 dopoldan se zbero delegati organizacij, zastave, Orli, Orlice, narodne noše in kongregacije na dvorišču škofijske palače. Nato otvorijo spre-vod orlovske zastave z Orli, potem orliška zastava, Orlice, zastave prosvetnih društev, narodne noše, zastave kongregacij in zastopstvo članov in članic. Ob 10 bo v stolnici slavnostni govor in nato slovesna pontifikalna sv. maša z zahvalno pesmijo. Po službi božji sprejema g. jubilar častitke v škofijski palači. — Zvečer ob 8 pa priredi Prosvetna zveza v Unioni slavnostno akademijo s sledečim sporedom: 1. Povsod Boga. — Godba. 2. Dr. Anton Dolinar: V Bogu živim. Poje mešani zbor »Ljubljane« s spremljevanjem pozavn. 3. Slavnostni govor. — Govori dr. K. Capuder. 4. Papeževa himna. — Godba. 5. Poklonitev jubilaru: a) Dr. Ivan Pregelj: Prevzvišenemu gospodu škofu dr. A. B. Jegliču ob 30letnici njegovega vladikovanja v Ljubljani. — Deklamira akademik g. M. Stare. b) Slavnostna fanfara. 6. P. Česnov —: Osmero blagrov. — Poje »Ljubljana«. 7. Državna himna. — Ves balkan in 80 sedežev v parterju je rezervirano za delegate osrednjih central, zato naj si p. n. občinstvo pravočasno oskrbi vstopnice v Prosvetni zvezi, Miklošičeva 5. Cene: Parter od 3 do 10. vrste 20 Din, od 10. do 16. vrste 15 Din, galerija 10 Din, stojšče 5 Din.

© **Kriza ljubljanskega gledališča in umet. osebje.** Z ozirom na različne in tendenciozno zavite vesti, ki so se pojavile ob priliki demisi-je upravnika Kregarja v tu- in inozemskem tisku, izjavljata »Združenje gled. igralcev« in »Podzveza godbenikov« kot predstavnika celokupnega umetniškega osebja Narodnega gledališča v Ljubljani, sledeče: Članom našega gledališča brez izjeme najsibo to operni ali dramski je v prvi vrsti pri srcu dobrobit zavoda. Dokaz temu je, da je osebje kljub občutno znižanim in skrajno neredno izplačevanim honorarjem, kljub pretinjam z osebnimi redukcijami in kljub načinu občevarja upravnika Kregarja, v tem večnem vznemirjenju, nesebično in z veliko ljubeznijo delalo več kot bi se od njega zahtevali smelo. Spričo gornje utemeljitve s studom odklanjamo vsa podtikanja (štrajk, atentat z vitriolom na začasno članico opernega zbora gđ. Florjančičovo itd.), ki imajo prozoren namen prikazati osebje kot nezaveden in nekulturen element. Ker hočemo jasne in točne račune, smo izročili zadevo svojemu pravnemu zastopniku. Besedo ima sodišče!

© **Društvo »Zoo«,** ki si je nadelo nalogo ustanoviti v Ljubljani živalski vrt, kakor ga ima večina večjih mest, sklicuje za danes ob pol 9 zvečer v zadnji sobi restavracije »Slone« javen razgovor. Na tem sestanku hoče društveni odbor poročati o svojem dosedanjem delu in dati na razgovor zamišljene načrte za dosego svojega smotra. Zato vabi vladno raz-en članov na sestanek vse prijatelje prirode in vsakogar, ki mu je na srcu povzdiga Ljubljane in ugled naše slovenske domovine. Živalski vrt, kjer bi se gojile v prirodnem obli-ježu v prvi vrsti živali domačih pokrajin, bi ne bil samo velikega poučnega pomena za širše sloje in zlasti za mladino, marveč bi postal tudi prijetno zabavišče v čistem zraku med zelenjem za vse domačine ter lepa privlačnost za tujce. Pridobitev živalskega vrta je torej za Slovenijo in zlasti za Ljubljano jako važna, zato se nadeja odbor obilne ude-ležbe.

© **IV. Mednarodni kongres mest** se bo vršil sredi marca prihodnjega leta v Sevilji na Španskem. Ljubljanska mestna občina, ki je včlanjena v »Mednarodni zvezi mest«, je

Birmanska darila

v veliki izbiri po znižani ceni
L. Vilhar, urar, Ljubljana
Sv. Petra cesta 36

Za duha in srce

Dr. Ivan Mera,

rojen 16. dec. 1896 v Banjaški, umrl 10. maja 1928 v Zagrebu. Pokojni je bil duša Katoliške akcije med Hrvati, duševni vodja Orla in vzoren katoličan.

Večer slovenske besede v Belgradu

Dogodek je bil obisk vršnjakov od številnih slovenskih slovesnih lepe besede in predstavnikov kulturne bele Ljubljane za kraljevski Belgrad, kakor je bil, ki bo ostal debelo vzkvirjen v zgodovini duhovnega zblizovanja med Slovenci in Srbi. Morda ni nekarakteristično, da je čast prvega tovrstnega, ves narod reprezentirajočega književnega gostovanja pri nas doletela ravno nas Slovence. Posebno še, če ponovim laskavo izjavo iz dr. Grolove otvoritvene besede na večeru naše književnosti, da smo Slovenci književno najbolj dorasli v naši državi. To priznanje je tem pomembnejše, ker ga je izrekel sedanji prosvetni minister naš in priznani kulturni delavec, predletni dramaturg belgr. gledališča, ker ga je izrekel Srb.

Ze sredi preteklega tedna se je razlila po Belgradu vest, da pridejo. Dnevnik si prinesli obširnejše, zelo topla pisane informativne sestanke s posnetki udeležencev, sobotna jutro «Politika» kakor popoldanske «Novosti» pa še uvodne članke. En dokaz več, kako zelo se je čutila potreba po taki prireditvi.

Deset let bo že minilo letos, odkar smo skupaj Slovenci, Hrvati in Srba. Deset let pa smo si še ostali tuji in nepoznani, ko da smo si ne vem kako daleč (posebno s Srbi). Starejša generacija naša pred vojno je bila ostalim Jugoslovanom veliko bližja ko sedanji. Niso pretirane besede Milana V. Bogdanovića («Vreme», 12. maja), da od Ljubljane do Beograda, na koliko nas vezivale vlasti i interes, ostaje se jedan drugome stran tamam koliko od Beograda do Kalkute. Smelo trdim, da nas čehi daleč bolj poznajo ko Srbi. Posebno zato, ker imajo toliko preloženega iz nas (Cankar, Meko). Med Srbi pa bi človek malone zastoj iskal prevoja pomembnejših slovenskih del (Hrvatje, ki so nam po jeziku in zato po razumevanju mnogo bližji in ki bi radi tega laže brali naša dela v izvirniku, jih imajo mnogo več!). Skoraj isti odnos in istotolika krivda je seveda tudi na strani Slovencev. Na prste ene roke lahko seštejete poslovenjena srbska dela (Zmaj, Njegoš). Tako so dejstva. Zavedamo pa se — Slovenci kakor Srbi — da je potrebno medsebojno spoznavanje in presajanje umetnin iz ene zemlje v drugo, da dejanski položaj naš nujno zahteva zblizanje posebno v duhovno-kulturni smeri. Eni kakor drugi imamo tu izredno mnogo svojevrstnega, kar bi potom pravilnega medsebojnega izmenjavanja lahko koristilo Srbom kot

Slovencem. In prav to medsebojno izmenjavanje in to zblizovanje so si stavili v program naši, lani ustanovljeni Pen-klubi v Zagrebu, Belgradu in Ljubljani, katerih glavna naloga je prav za prav internacionalno spoznavanje književnikov in njihovih del. Radi tega je bilo na mestu, da je belgrajski Pen-klub pozval predstavnike slovenske pesmi in proze v svojo sredo, da iz njegovih ust čuje uravnoteženo melodiko in lirskost naše pesni, moško moč in klenost naše proze.

V petek zvečer so prišli: Zupančič, Finžgar, Novačan, Fran Albrecht, Anton Vodnik, Borko. Bili so gorko sprejeti. V soboto zvečer je bila velika dvorana nove univerze čudno polna, vse je nečesa pričakovalo, ko kakega odkritja. Ko so vstopili v spremstvu predsednika Pen-kluba, prosvetnega ministra dr. Milana Grolo, je vstal aplavz ko orkan in se ni hotel poleči. G. minister je otvoril, B. Borko je bral precej obširno uvodno besedo v urščini. V zgodovino slovenske književnosti ni posegel, le poudarjal je, da je pred 60 leti bil vsak naš književnik politik in obratno; da če bi ne bilo slovenske knjige, danes ne bi bilo Slovencev. Potem je po vrsti predstavil vsakega posameznega in podal karakteristiko njegovega dela.

Recitali so po vrsti: Vodnik iz Zalostnih rok in Vigiliij in iz rokopisa (Sestra smrt) — dekliskomelko in občutno, Novačan samozvestno iz zbirke Samosilnik, dalje dialog med kraljico Barbaro in kaplanom Enejem Silvijem iz Hermana Celjskega in pa rokopisno pesem Komita, ki je izredno užgala (radi ponavljajoče se rime «Kajmak-čalanc», ki je tako proslul po Belgradu po zadnji interpelaciji v narodni skupščini; ko je pa Kajmak-čalan prišel v rimo s Kalimegdanom, je postal tak aplavz, da je Novačan kar odstopil, ne da bi bil prebral zadnjo kitico; Albrecht iz zbirke Mysteria dolorosa in Pesmi življenja in pa Epilog k slovenskemu prevodu Bezručevih šleskih pesmi, Fran Finžgar odlomek iz drugega dela romana Pod svobodnim solncem izredno močno in življenjsko. Zupančič (izredno frenetično pozdravljan, tako da se je moral par minut zahvaljevati za aplavz) Dumo, pesem Dete čeblija (V zarje Vidove) in rokopisno Kapitan Božo, izredno živčno in lirsko. Zdi se mi pa, da ni izžrpal programa kot si ga je zamislil, ker ni niti ene strani bral od svojih recitativno najefektnjših (Ciciban, Zebliarska, Pesem mladine). Vzrok je najbrže v tem, ker se je vse nekam zavleklo (čez dve uri) in pa, ker je zadnja galerija dala s hrupnim odhajanjem znak, da je dovolj za ta večer.

Splošno lahko rečem, da je prvi reprezentančni večer slovenske pesmi in proze v Belgradu uspel. Dvorano je v glavnem napolnilo dijaštvo (kot vedno). Navzok je bil tudi g. minister za notranje zadeve dr. Korošec, ki je ob koncu recitatorjem iskreno častil. Da so se v polnem številu zbrali belgrajski književniki, ni treba posebej omenjati. Tudi Slovencev je bilo precej. Da pa ni bilo pravega življenja v recitirane pesmi, je pripisati nezaznanevanju slovensčine. Ljubljani bo skoraj gotovo obisk še letos vrnjen.

Belgrad, 13. maja 1927.

Tone P.

Kriza

Socialna drama v šestih slikah. Spisal Rudolf Goluh. Režiser Bratko Kreft.

Igra, ki jo je prvič vpriporil prosvetni odsek socialistične delavske organizacije «Svoboda» na večer pred prvim majem, je v soboto vnovič napolnila gledališče in priklicala tudi število neorganiziranih gledalcev, ker nudi radi svoje dobre uprizoritve pravo senzacijo. Ta dogodek smo dolžni omeniti, ker je prvi pomemben nastop ljudskega gledališča in ker je prinesel za naše očiščeno gledališko življenje marsikaj, o čemer lahko stvarno razmišljamo.

O pisateljevem delu samem skoraj ne gre preveč razpravljati — delo je socialistično propagandistično in napisano brez umetniških pretenzij. Pisatelj je s hvalevredno odkritostjo zbiral več značilnih neposrednih dogodkov o notranjem in zunanjem življenju slovenskih socialističnih mas in jih zvezal z ideologijo o stroju, kapitalizmu in delavstvu, nacionalizmu in internacionalizmu sta dve vodilni antitezi v vsem dogajanju. Rod, ki se bori

za boljše življenje, je v zunanji in notranji krizi: gospodarska kriza, ki jo pisatelj smeši ob seji upravnega sveta, je seveda malo hvaležna snov za dramo. Zgodbe v običajnem pomenu ni, ker nimamo nobenega individualnega dejanja, naš pa so alegorične slike, ki predstavljajo skupno življenje mas, marsikje zelo dramatične. O poetičnem delu sicer ne more biti govora, pisatelj je sporedil samo snov in jo ogrel s toploto in preprostostjo prepričanega voditelja. Znani trboveljski dogodki vplivajo prav radi svoje neprikritosti. — Dikeja Ivana Cankarja neredko živo zavzveni z odra.

Zasluga režiserja in igralcev je, da je to propagandistično brošurno delo zraslo v pravi gledališki dogodek. Na odru smo videli prvič pristni delavski element, kakor bi bil prišel naravnost iz tovarne, s shoda, s ceste. Inteligentnost posameznih igralcev in pravi oderski čut pa se je videl tudi v tem, da so delavci izborno predstavljali tudi nekatere člane upravnega sveta.

Režiser g. Bratko Kreft nam je pokazal resnično maso na odru, tisto, ki ne spremlja dejanja, ampak ga tudi vodi, če je treba. To samostojno življenje mase ima svoje skrivnosti, ki jih gledavec v celoti ne more pregledati: vrsto svojih duhovnih središč in vrsto skritih diagonal, po katerih se v navideznem neredu preliva življenje od enega središča do drugega — vse brez šablone. Tako je bila scena v prvem dejanju: spredaj so sedeli rezonerji — od zadaj in iz kotov pa so butali vrtinci. Vsak izmed sloglave množice je bil igralce zase. Tako so uspele tudi: III. slika na cesti, zlasti spopad med delavstvom in nacionalisti, ki se je prelomil v grozen molk, ko se med mrliči zasliši klicanje otroka po materi; enako dobro je bilo delavsko voljno zborovanje v IV. sliki in še bolj v V. sliki odhod delavcev v Francijo; VI. je utonila v medlosti in nerazgibani alegoričnosti teksta. Tako smo v tej dilematski predstavi prvič videli režijo mase po zgledih sodobnega ruskega teatra: intenzivno izraženi naturalistični elementi se strnejo v svojevrstno, višjo skupnost mas; gesla in plakati, s katerimi si pomaga, so plamenči drobič organiziranega človeka, konstruktivni prostor, v katerem se kreta, je končno brezkončni njegov svet, in duha, ki se trga od službečega stroja do gospodujočega duha je neumljeno grozna in bridko lepa v svojem trpljenju. Vse to je prehod, ki se sam vprašuje: Kam? — Tako vsebinsko sem zajel pri teh odkritosrčnih delavskih igrah. F. K.

Dr. Franc Kovačič: »Zgodovina Lavantinske škofije«.

Lavantinska škofija je te dni prav slovesno obhajala 700 letnico svojega obstoja. Najtrajnejše in gotovo najčastnejše je jubilej Lavant škofije proslavil naš poznani zgodovinar-filozof, bogoslovni profesor dr. Fr. Kovačič s svojo »Zgod. Lav. škofije«, ki je pred kratkim izšla v zalczi kn. šk. ordinariata v Mariboru. Ni to kaka brošura, temveč ogromno delo, ki obsega skoraj 500 strani velike osmerke (in 40 listov slik), delo, ki je zahtevalo truda, živca, celo pisateljevega lastnega zdravja. Knjiga dela čast avtorju, kakor tudi lavant vladikovi. Posebna prednost dr. Kovačičevih zgodovinskih del je to, da nam zna podati zgodovino v priključni obliki, zanimivo in poljudno, pa vendar strogo znanstveno, kljub temu, da vpleta med tekst včasih subjektivna razmišljanja. — Kratko povedano: dr. Kovačičeva »Zgod. Lav. škofije« vsebuje vso zunanjo in notranjo cerkveno zgodovino sedanjega ozemlja lavantinske škofije, od začetka krščanstva do današnjih dni. Lahko bi celo rekli, da obsega knjiga v glavnem vso cerkveno zgodovino Slovencev, ker se pisatelj stalno ozira tudi na sosedne škofije, zlasti na delo oglejskih patriarhov in solnograških nadškofov. Iz starejše dobe vsebuje knjiga tudi mnogo svetno-zgodovinskih zanimivosti, zlasti iz rimske dobe (Ptuj, Celje...) in iz dobe pokristjanjenja Slovencev (Oglej, Solnograd, Ciril in Metod). Podrobno je obdelana zlasti jožefinska doba. Posebno pozornost zaslužijo tudi poglavja iz novejših dobe, premestitev škofijskega sedeža v Maribor in razprave o zadnjih treh lavant škofih Slomšku, Stepišniku in Napotniku. Slomškovih zaslug in njegovih osebnih vrlin nam še nihče ni tako jasno pokazal. Na podlagi Slomškovega dnevnika, ki ga je pisatelj našel v prezidijalnem arhivu v Mariboru (dnevnik, z naslovom »Vita pastoralis«, je pisan v latinskem jeziku in obsega prva leta Slomškovega dušnopastirskega delovanja, od dneva ordinacije 8. septembra 1824 do 20. maja 1829; v morebitnem kanoničnem procesu bo ta dnevnik važen vir pri presoji Slomškovega dušnopastirskega delovanja), je izpopolnjen tudi njegov življenjepis.

Zanimiv je odstavek: »Stepišnik na vatikanskem cerkvenem zboru.« Delovanje škofa Napotnika je v tej knjigi prvič podrobneje obdelano. Statistični pregledi in objavljene zgodovinske listine ob koncu knjige dobro služijo. Vrsta lepih slik je knjigi asmo v okras. Historično-zemljepisna karta, ki bi predstavljala teritorialni razvoj škofije in župnij, pa bi bila res potrebna. — Knjiga bo radi splošno zgodovinskega značaja gotovo vzbudila zanimanje pri strokovnjakih-zgodovinarjih, pa tudi med lavantinci, katerim je v prvi vrsti namenjena. Gotovo je, da bi delo na znanstveni vrednosti mnogo pridobilo, ako bi bili pisatelju na razpolago tudi inozemski tozadevni arhivi (Videm, Solnograd, Gradec...), toda ker to zaenkrat ni bilo mogoče, moramo gosp. Kovačiču biti hvaležni tudi za to, kar nam je zbral in podal. Razumljivo je, da je uporabljal tudi to kar so iz raznih arhivov objavili drugi (Zahn, Kos, Koblar, Gruden, Orožen, dr. Lang...). Dobro delo se samo priporoča!

Cena za broš. izvod 180 Din, za vez. izvod 180 dinarjev. Mt. Md.

Sport

NOGOMET.

Ljubljana. Kakor smo že javili, ni prišlo preteklo nedeljo do ponovne prvenstvene tekme Ilirija-Primorje. Tako se je vršila v nedeljo v Ljubljani te prvenstvena tekma med Svobodo in Krakovim, ki je končala neodločeno 1:1. Čeprav je Svoboda v polju znatno nadkrijevala Krakovčane. Prvenstveno tekmovalje II. razreda v Ljubljani je s tem zaključeno do odločilne tekme med Reko in Svobodo, ki se vrši prihodnjo nedeljo, 20. t. m. Stanje prvenstvene tabele je sedaj sledeče: Reka stoji na čelu tabele s 13 točkami in scorem 40:5, drugo mesto zavzema Svoboda s 11 točkami (22:6), tretje Krakovo s 8 točkami (30:18), četrto Panonija s 4 točkami (14:23) in zadnje SK Natak, ki je ostal brez točk in ima negativni score 1:55.

Novo mesto. Prvenstvena tekma med SK Elanom in SK Javornikom, ki se je vršila v Novem mestu, je prinesla zaslužno zmago domačemu Elanu v razmerju 4:1. 28. t. m. se srečata oba kluba v revanšni tekmi na Raketu, zmagovalce iz med njih pa igra nato odločilno tekmo za prvenstvo II. razreda ljubljanskega okrožja LNPa s prvakom ljubljanskega II. razreda.

Maribor. SSK Maribor-Strassenbahner SV (Gradec) 3:2. Maribor je porabil preteklo nedeljo za prijateljsko tekmo z graškimi Strassenbahnerji, ki so v splošnem napravili zadovoljiv utis. Po treh dneh je ostala zmaga SSK Mariboru, v katerem so igrali zlasti dobro half Prevornik, Hreščak I. v forwardu ter celotni obrambni trio Kovačič, Unterreiter-Koren. — V predtekmi je rezerva Maribora zmagala nad rezervo Železničarjev s 5:1.

Celovec. Rapid-Austria (Celovec) 4:1. Mariborski Rapid je gostoval v Celovcu, kjer je po dobri igri porazil tamkajšnjega prvaka Austrijo s 4:1.

Zagreb. Concordia je v soboto podlegla praškemu profesionalnemu klubu Nuselski SK s 0:1. Gradjanski je v nedeljo z enakim rezultatom zmagal.

Belgrad. Prijateljska tekma med BSKom in Sokolom je končala s 3:2 za BSK. Jugoslavija je na nemški turneji absolvirala svojo prvo igro s Tenis Borussia v Berlinu, kateri je podlegla s 3:4.

V Parizu sta igrala Češkoslovaška in Francija 2:0 za Češkoslovaško.

LAHKA ATLETIKA.

Tretji stafetni tek za pokal ljubljanskega trgovca g. Schwaba se je vršil v nedeljo kot doslej v četverkotniku Gledališč, Gajeve, Dunajske in Aleksandrove ceste. Vsak tekač je moral preteči progo štirikrat pribl. 160 m, tekli sta dve stafeti Primorja in Ilirije po 5 tekačev. Po ostrem boju, tekem katerega sta se oba kluba v vodstvu opetovano menjala, je zmagala stafeta Primorja (Omladič, Perovič, Korč, Zorja, Furlan) v času 6 min. 14 sekund. Stafeta Ilirije (Stepišnik, Režek I., Kalčič, Outrata, Habič) je zaostala za nekoliko metrov. Za stafetni tek je seveda bilo med publiko mnogo zanimanja. Žal ni bilo zadostno poskrbljeno za red. Sploh bi mogel biti celotni aranžman prireditve mnogo boljši.

V priključku na pokalne tekme za Davisov pokal se je vršil internacionalni match Belgija-Jugoslavija. Belgijski team so tvorili Ewbank, Iweins, Lacroix in Toussaint, jugoslovanski team Schäffer, Podvinec in Leyrer. Match so dobili Belgijci s 3:1.

Naznanilo preselitve Prešernova ulica št. 4

(zraven Frančiškanske cerkve)
(vis a vis Mestne hranilnice)

H. Suttner, Ljubljana 2

Zaloga ur, srebrnih in zlatih predmetov
Lastna protokolirana tovarna ur v Švici

Birmanska darila po nizkih cenah

Kovinasta ura z verižico... od Din 58 naprej
Srebrna ura z verižico... od Din 290 naprej
Srebrna zapesna ura... od Din 218 naprej
14-krat. zlata zapes. ura... od Din 380 naprej

3-letna garancija

Velika izbira, nizke cene, točna postrežba

Cenik zastoj in poštne prosto!

Razpošiljalna trgovina se nahaja na

Dunajski cesti št. 1. B.

Čevlji za birmo!

Čevlji za birmo v največji izbiri, najcenejši
po vsaki kakovosti se dobe pri **tvrdki**

Jos. Waidacher, Maribor, Slovenska ul. 6

Najboljše

nabavite nogavice, moške in ženske rokavice,
žepne robce, razni nakit za šivilje, kravate, srajce,
gumbe, vezenino, čipke, edino le pri

Jos. Petelincu

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Razpis.

Krajni šolski odbor v Notranjih Goricah razpisuje oddajo zidarskih, tesarskih in vseh obrtniških del pri prezidavi in povečanju šole v Notranjih Goricah. Načrti so na vpogled pri krajnim šol. odboru. Istotam se dobi popis in splošni pogoji.

Pismene ponudbe je oddati v zapečateni kuverti najkasneje do 27. maja 1928, pri krajnem šolskem odboru v Notranjih Goricah.

Stavbni gospodar si pridržuje pravico oddati delo brez ozira na višino ponudbe. Krajni šol. odbor Notranje Gorice.

Gostilna Rajžar v Ratečah-Planica

(Gorenjsko) se priporoča starim znancem in znankam ter novim gostom-letoviščarjem. Na razpolago so snažne sobe ter se oskrbe tudi v vasi. Hrana po zmerni ceni, pristna vina, točna postrežba. Na svidenje pod Ponco!

Če pogledaš človeka v obraz, vidiš dvoje modrih, ali sivih, ali črnih, ali rjavih krogel; ali je to res?
(«Взглянь на человека, видишь два глаза: или голубые, или серые, или черные, или рыжие»)

Dopisnike za informacije

o trgovcih kakor tudi privatnikih, zanesljive točne in stalne

i š č e m o

za vse kraje v Sloveniji. Ponudbe z označbo delokroga ter event. tudi honorarja nasloviti na poštni predal št. 224 Ljubljana.

ZAHVALA

Ob prerani smrti našega najboljšega, preljubečega očka, gospoda

Aloizii Pogačnika

se vsem, ki so spremili pokojnika na njegovi zadnji poti, in ga okrasili s cvetjem, kar najpriščneje zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni izreči pred. g. p. dr. Gvido Rantu za tolažbo v dolgih, težkih urah, g. asistentu dr. R. Blumauerju in g. dr. Breclju za njih izredno poštrevnost, prečast. sestram »Vincentinuma« in usmiljenkam v bolnici.

Ljubljana, dne 15. maja 1928.

Žalujoči otroci.

Sveta življenje in vrvenje

»Italia« nima sreče

General Nobile, ki se je bil 11. t. m. zjutraj iz Kingsbaya proti severovzhodu, da bi preiskal Leninovo deželo, se je še istega dne popoldne vrnil na postajo in s pomočjo pomožnega zrakoplova »Citta di Milano« brez nezgode pristal.

Istotčasno se je zvedelo, da je šestorica alpskih lovcev, ki naj bi jih bil Nobile uporabil za raziskovanje v polarnih predelih, odpovedala pokorščino in se ni hotela vkrcati na »Italijo«.

Brez dvoma bo zanimalo, kakšen načrt si je napravil general Nobile za svojo ekspedicijo. Ta načrt je po splošnem mnenju neizvedljiv, celo neresen. General Nobile hoče pristati na tečaju v ledovju odnosno na kaki neznan celine s pomočjo naprav, ki se zde planinskim lovcom — pa tudi drugim izvedencem — docela nezadostne. Nobile, ki v tej smeri nima praktičnihkušenj, hoče pristati na ta način, da bi na vrvi spustil nizdol sidro, ki bi se vlekel po ledu ali po zemlji tako dolgo, da bi se kje zapičilo. S pomočjo tako pritrdenega sidra bi se potem »Italija« — potezajoč vrv v zrakoplov — spustila do 15 m nad tlemi. Nato bi spustili iz zrakoplova lestev iz vrvi in po njej bi splezalo moštvo na tla ter dobobra pritrdilo zrakoplov tudi na obeh koncih.

Ta Nobileov načrt se je zdel celo znatnemu delu lastne posadke fantastičen in neizpeljiv, kar že v pogovorih v Stolpu niso skrivali. Dejansko v tej smeri še ni nihče delal poizkusov. Nemški grof Zeppelin, ki je tudi vedno sanjal o poletu na severni tečaj, je že dolgo pred vojno pripravljaj študijsko potovanje na Spitzberge, v prvi vrsti z namenom, da bi proučil možnosti, kako bi na ledu zasidral zrakoplov in pristal. Uspehi takrat niso bili zadovoljivi in posled ni bilo nikakih izkušenj, ki bi pokazale, kako more zrakoplov togega sestava na ledu, brez pomoči s tal, pristati in se zadržati. Za »Italijo«, ki je poltogeja sestava, bi bile težave v tem pogledu po vsej priliki še večje. Pristajanje v Stolpu in v Vadsöe-ju je pokazalo, da je »Dirigabile« pri pristajanju zelo neokreten in omejen in da je treba celo ob normalnih razmerah, ko je na tleh na razpolago dovolj pomožnega moštva, da zgrabi za vrvi, najspretnjšega krmiljenja, da se pristajanje brez nezgode posreči.

Nadaljna točka Nobilejevega načrta je, da bi s pomočjo posebnih plovnih priprav spustil na morje svoje ljudi, da bi merili morskoglobočino. Toda te priprave so čisto priprost splav iz gumija v veličini 3 × 2 metra. Tak splav bi bil brez milosti izročen morskim strujam. Čisto nerazumljivo je, kako hoče »Italija«, ki je zaradi prešibkih motorjev zelo

malo okretna, tak poizkus izvršiti. Če bi med raziskovanjem nastal veter ali celoihar, bi bilo domalega nemogoče, da bi se mogli ljudje s splava rešiti na zrakoplov. Valoveče morje in silen mrz bi preprečavala, da bi mogli ljudje na splavu ujeti vrvi in splezati v zrakoplov. Spritno vsega tega ni čudno, da so se vojaki planinci uprli služiti za tako nevarne poizkuse ter je pričakovati, da bo Nobile ta svoj načrt opustil.

Besneči razkošni vlak

V Nemčiji preizkušajo nov razkošni brzovlak »Rheingold« (Rensko zlato), ki bo vozil na progi London — Luzern in rabil za to pot 24 ur. To se pravi: ladja iz Londona do Hoek van Hollanda bo rabila 11 ur, »Rheingold« pa od tu do Luzerna 13 ur. Lokomotiva novega vlaka razvija brzino 100 km na uro. Tender je dolg 21 m in obsega 27 kubičnih metrov vode in 8 in pol tone premoga. Vozovi so zgrajeni po posebnem sistemu, opremljeni zelo udobno in razkošno, po 23 in pol metra dolgi in iz samega jekla, da bodo potniki ob kaki nesreči, čim najbolj zavarovani pred poškodbami. Vozovi prvega razreda imajo po 28 odnosno po 20 sedežev in lastno kuhinjo. V drugem razredu je po 43 odnosno 29 sedežev ter imata po dva voza svojo kuhinjo. Za prtljago ima vlak poseben voz. V prvem razredu so posebni salonski prostori. Po oddelkih so namesto dosedanjih skupnih sedežev nameščeni okoli miz oblaženi stoli. Vsak voz ima garderobo.

Toaletni prostori in prostori za umivanje so kar najbolj higijenično urejeni. Oskrbljeni so s tekočo mrzlo in toplo vodo, z brisačami in milom. — Z jedmi in pijačami se bo streglo potnikom v vozu samem.

Novi vozovi so opremljeni s parno kurjavo, električno lučjo in napravami za zračenje. Poleg luči na stropu so tudi še lične namizne luči. Z eno besedo: »Rheingold« bo v treh deželah pričal o nemški gospodarski solidnosti in sposobnosti.

Novi vlak nosi označbo FF-D 101-102.

Razred izobčencev na Japonskem

Na Japonskem še vedno živi razred družabnih izobčencev, ki šteje 2—3 milijone ljudi. Ti izobčenci nosijo označbo Eta: Nečisti. Izobčenje izvira nekako iz 6. stoletja po Kristusu. Domneva se, da so bili to prvotno vojni ujetniki in zločinci, ki so jih obsodili, da morajo izvrševati nečista dela. Kot nečista dela veljajo na Japonskem: krvniški posel, konjederstvo, ubijanje živali, pa tudi strojarstvo in usnjarstvo. Če hoče Japonec označiti koga kot pripadnika nečistega razreda, dvigne štiri prste, s čimer izrazi, da ga smatra za žival

in ne za človeka. Izobčenec ne sme prestopiti praga drugih Japoncev, ne sme sedeti z njimi za eno mizo; stanovati mora ločen od drugih, njegov riž se ne sme darovati bogovom. Naravno, da je večina izobčencev revna, umazana, razcapana. Jih je pa tudi nekaj, ki so se povzpeli do časti in bogastva, dva sta postala celo generala. Vse to pa le na ta način, da so prikrili svoj izvor.

Po uradni statistiki je 5924 krajev, v katerih stanujejo Eta. Zakonodajja je že pred časom skušala izkoreniniti ta nemoralni pojav japonskega socialnega ustroja ter je leta 1871. cesar Meiji izdal odredbo, ki odpravlja vse razredne razlike in določa, da smejo biti poleg vojaške kaste samo »hajmin« — plebejci, tako da bi bili Eta izenačeni s kmeti, trgovci in delavci. Toda ljudstvo je praznovorno, kruto in konservativno ter tega izenačenja do danes ni hotelo priznati. L. 1922. so si Eta ustanovili lastno obrambno zvezo »Suiheisa«, ki brani svoje člane pred žalitvami in zapostavljanjem. Vlada gre izobčenecem na roko ter skuša dvigniti njihov socialni položaj. Dala jim je tudi volilno pravico. Tudi ljudstvo se le počasi otresa predsodka proti izobčenecem.

Najbolj prikladno in preprosto je če vzamete Aspirin o obliki tablet

Teže vsake tablete je natanko določeno (0,5 gr.) Lahko in snajne se vzamete seboj in zavijete. Vreče se jo v kovarec vode, kjer hitro razpadejo. Am-pak samo pristne Aspirin-tablete o originalnem zavoju »Boyer« morajo biti!

nik »Vaterland«) znatno v ozadju. Ladja bo dolga nad 300 m; opremljena bo s sežigalnimi motorji. Gradila jo bo tvrdka Harland et Wolff v Belfastu. — Cunard Line bo gradila ladjo iste velikosti, le da bo posvetila glavno

Zdravniki si znajo pomagati. Nek zdravnik za ušesne bolezni je napravil v svoji čakalnici radio-aparate za pacijente, ki so potem pri čakanju potrpežljivejši.

Podmorske pošasti

Državniki in diplomati sklicujejo dolgotrajne in dolgotrajne razorožitvene konference, države pa tekmujejo v oboroževanju. Tri največje velesile se posebno skušajo v zgradbi podmornikov, ki zaslužijo ime podmorskih pošasti. Ti novi podmorniki bodo mogli pluti mnogo tisoč milj, ne da bi morali dopolnovati kurivo. Vsak bo vozil s seboj tudi zločljiv zrakoplov.

Združene države grade tajnosten podmornik minonosec V 4. Podmornik bo mogel pod vodo plovč položiti 60 min. Gradbeni stroški znašajo 24,6 milijona mark ali skoraj 5 milijonov več nego angleški podmornik X 1, ki je veljal doslej kot največji na svetu. Še popolnejše bosta zgrajeni in opremljeni podmorski križarki V 5 in V 6, ki jih sedaj grade.

Britanska podmorska križarka X 1, ki ima 121 mož posadke, stane približno 20 milijonov mark. Marsikaj je še tajnega o njem. Tako se pripoveduje, da more ostati dva in pol dneva neprestano pod vodo in da znaša njegova brzina 22 vozlov.

Tudi Japonska gradi podmorske križarke, ki bodo X 1 še prekašale.

V posameznih državah grade, nameravajo zgraditi in že imajo, tačas naslednje število podmorskih ladij: Združene države 127, Japonska 84, Francija 83, Anglija 60 in Italija 20. — Zanimive so številke o novih angleških bojnih križarkah »Rodney« in »Nelson«, katerih vsaka je stala 150 milijonov mark in katerih vzdrževanje znaša letno 8,6 milijonov mark. Salva iz enega samega stolpa s 40,6 centimetrskimi topovi stane 14.000 mark. Strel iz 40,6 centimetrskega topa, ki jih je na vsaki ladji 9, more iz razdalje 10 km prebiti 43 cm debelo oklopno ploščo. »Rodney« more brez škode prenesti štiri podvodne torpedne zadetke.

Slovarji imajo svojo zgodovino

V Londonu so začeli tiskati slovar pod naslovom: »Oxford English Dictionary«, na katerem je delalo nad 2300 oseb celih 70 let. Dva njegovih urednikov — Sir James Murray in dr. Henry Bradley, ki sta 27 let sodelovala pri slovarju, sta v tem umrla. Tačas urejajeta slovar dr. W. A. Craigie, preje profesor za angleščino na čikaški univerzi in C. T. Duong. Slovar pojasnjuje pomen vsake znane angleške besede in navaja obenem vse ljudske izraze in amerikanizme. Doslej je stalo delo 250.000 funtov, kateri znesek so pokrili večinoma z javnimi zbirkami.

Večje nego »Majestic« in Leviathan

Tekma na morju med paroplovnimi družbami odnosno državami je zopet v polnem razvoju. Topot hočeta prekositi druge angleški družbi White Star Line in Cunard Line. Prva bo zgradila potniški parnik s 60.000 brutto registertonami, tako da bosta ostala »Majestic« in »Leviathan« (bivši nemški par-

pozornost brzini. Angleško pomorstvo se namreč boji, da bi utegnil Severnoameriški Lloyd s svojima novima ladjama »Bremen« in »Evropa«, ki se gradita za brzino 26 in pol vozlov, pobiti angleški rekord in odvzeti Angliji Plavi oceanski trak, ki ga drži od l. 1921. Cunard Line zgradi novi parnik za brzino 28 vozlov. Za pogon se porabi nov sistem.

Norveška se razljuduje

V južnih krajih Norveške se mlajši moški v toliki meri izseljujejo v Ameriko, da za spomladno poljsko delo silno primanjkuje delavnih moči. V West-Adgerju je zapuščenih 338 posestev in jih bo letos mogoče obdelati le večjemu 200.

Pesem in slepci in kaznjenci

Pred približno šestimi meseci je pevski zbor deželnega zavoda slepih v Friedbergu. Zgornje Hessensko, priredil kaznjencem v deželni kaznilnici Marienschloss, koncert. Ta lepi čin slepcev je napravil na kaznjence najgloblji vtis. Premisljali so, kako bi se vsaj nekoliko oddolžili in končno sklenili, da bodo od svojega skopo odmerjenega zaslužka v kaznilnici zbrali sklad za slepce. Te dni je zavod slepih prejel iz deželne kaznilnice 274 mark kot dar slepcev. V vsakem človeškem srcu tli iskra dobrega.

Lep dar

Prof. dr. inž. Ernesto Quesada, honorarni profesor na berlinski modroslovni fakulteti in sin bivšega dolgoletnega argentinskega poslanika v Berlinu, je podaril pruski državi dragoceno knjižnico svojega očeta, ki je edina svoje vrste na svetu. Knjižnica obsega 81.774 zvezkov in so v njej zbrana vsa dela, ki so kdaj izšla o Ameriki in vsa, ki so kdaj izšla v Ameriki. Dalje so tu zbrani vsi ameriški listi od l. 1830. dalje, vse publikacije južno-ameriških univerz in zelo mnogo rokopisov. Profesor Quesada sam je do zdaj izdal do 160 lastnih del; tudi njegova žena je pisateljica. Nova knjižnica se bo imenovala »Bibliothek Quesada«.

Gđa. dr. Hagemeier, prva nemška sodnica.

Ameriški nadškof kardinal Hayes v družbi preko oceanskih letalcev, za katere je daroval mašo. Koehl in Fitzmaurice sta namreč katolika.

Cjubljsko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Torek, dne 15. maja: Zaprto.
Sreda, 16. maja: ZUPAN STILMONDSKI. Premijera. Izven.
Četrtek, dne 17. maja: NEDELJSKI ODDIH. Ljudska predstava pdi globoko znižanih cenah. Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Torek, dne 15. maja: DEKLE ZLATEGA ZAPADA. Red A.
Sreda, dne 16. maja: LADY X. Opereta. Red D.
Četrtek, dne 17. maja: TOSCA. Gostuje Marij Šimenc. Izven.
Petek, dne 18. maja: Zaprto.

Mariborsko gledališče

Torek, dne 15. maja ob 20. uri: SVET. Ab. B. — Prvič.
Sreda, dne 16. maja ob 20. uri: LEPA PUSTOLOVŠČINA. Ab. D. Kuponi.

Orel

Trobentaški tečaj preložen. Trobentaški tečaj se v dneh od 17. do 20. maja ne bo vršil, ker je preložen na poznejši čas.

Šentpeterski Orel ima v sredo 16. t. m. radi nujnih in važnih razgovorov običajen fantovski večer. Udeležba obvezna. — Predsednik.

Prireditve in društvene vesti

Vsaka objava pod tem naslovom se mora plačati in sicer prvih 15 besed po 25 par, vsaka nadaljna beseda po 3 Din.

Vodstvena seja Sloven. Straže bo danes ob šestih zvečer v prostorih Akad. starešinstva na Miklošičevi cesti 7-1. Udeležba obvezna.

Proslava desete obletnice velike ljudske tabore v Vižmarjih, ki je bil dne 18. maja 1918. tik pred koncem svetovne vojne, se vrši na Ljudskem odru v St. Vidu pri Ljubljani na Vnebohod ob pol štirih popoldne. Na sporedu je med drugim slavnostni govor g. prof. dr. Fran Trdana in Medvedova igra »Za pravdo in srce«. Vstopnina znižana. Iz prijaznosti sodeluje celotni cerkveni pevski zbor šentviški in železničarska godba »Sloga« iz Ljubljane.

Prireditve »Podmladka Rdečega križa« na I. dekl. mešč. šoli (pri Sv. Jakobu) v Ljubljani bo v sredo 16. maja ob pol 4 pop in na Vnebohod 17. maja ob pol 11 dop.

Murska Sobota. Na Vnebohod 17. t. m. nastopijo člani prosvetnega društva iz Cankove v Dillrichovi dvorani z igrami: »Spoštuj očeta« in »Poštena skrivnost«.